

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI
SOS-YL-2012-0005**

**EĞİTİMİN SOSYAL İŞLEVLERİ BAĞLAMINDA
DERSHANELER
(İZMİR'DEN BİR ÖRNEKLEM)**

HAZIRLAYAN

Özge ACAR

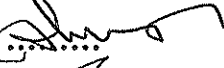
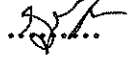
TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Gülsen DEMİR

AYDIN- 2012

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Sosyoloji Ana Bilim Dalı Sosyoloji Yüksek Lisans Programı öğrencisi Özge ACAR tarafından hazırlanan Eğitimin Sosyal İşlevleri Bağlamında Dershaneler (İzmir'den Bir Örneklem) başlıklı tez, 31.10.2012 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

<u>Unvanı, Adı ve Soyadı</u> :	<u>Kurumu</u> :	<u>İmzası:</u>
Prof. Dr. Gülsen DEMİR	Adnan Menderes Üniversitesi	
Prof. Dr. Adil TÜRKOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi	
Yrd. Doç. Dr. Şebnem ÖZKAN	Adnan Menderes Üniversitesi	

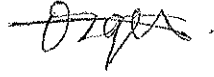
Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Sosyoloji Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulununsayılı kararıyla tarihinde onaylanmıştır.

Doç. Dr. Osman Peker
Enstitü Müdürü

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Adı Soyadı : Özge ACAR

İmza

YAZAR ADI-SOYADI: Özge ACAR

BAŞLIK: EĞİTİMİN SOSYAL İŞLEVLERİ BAĞLAMINDA
DERSHANELER (İZMİR'DEN BİR ÖRNEKLEM)

ÖZET

Bu araştırmanın konusu, eğitimin sosyal işlevleri bağlamında dersanelerdir. Araştırmanın amacı; değişen eğitim sistemi, sosyoekonomik koşullar, okur-yazar oranının ve yükseköğrenime devam eden kişi sayısının artması sonucunda ortaya çıkan dersanelerin öğrencilerin eğitimi açısından hangi konumda olduğunu irdelemektir. Bu bağlamda şu sorulara cevap aranmıştır: 'Öğrencilerin dersane ve okula bakışları nasıldır?', 'Dersaneye ve okula bakışları arasında fark var mıdır? Eğer fark varsa hangi noktalarda farklılık oluşmaktadır?'Araştırma iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölümde kavramsal açıklamalar ve eğitim tarihi, dersanelerin ortaya çıkışı, dersaneler ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise yapılan araştırma sonuçları ve yorumlar yer almaktadır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

eğitim, okul, dersane, üniversite, sınav, öğretmen

NAME: Özge ACAR

TITLE: Private courses in terms of education's social functions (a sample from Izmir)

ABSTRACT

The subject of this study is private courses in terms of education's social functions. The purpose of the study; to examine the state of private courses which occurred as a result of changing the education system, socioeconomic conditions, increasing of proportion of literate and the number of people who goes to university in terms of students' education. In this context the following questions were tried to answer: 'What are students' perspectives on private courses and school?', 'Is there a difference between private courses and school perspectives?', 'If there are differences on which points?' Study consists two parts: In the first part's content is: Conceptual explanations, history of education and information about private courses. In the second part's content's is: The results and the comments of the study.

KEYWORDS

education, school, private courses, university, exam, teacher

ÖNSÖZ

Öncelikle bu çalışmamın her safhasında bana desteğini esirgemeyen, tecrübelerinden çok şey öğrendiğim ve ondan daha çok şey alacağıma inandığım danışman hocam Prof. Dr. Gülsen DEMİR'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca ders alma ve faydalanma şansını yakaladığım, gelişimime katkısı olan Adnan Menderes Üniversitesi'ndeki tüm hocalarıma da teşekkürü bir borç bilirim.

Akademik hayata adım atmama karar verdiğim andan itibaren hep yanımda ve destek olan aileme, dostlarıma ve tezimin her anında gözlem yapma şansı bulduğum çalışma arkadaşlarıma ve öğrencilerime de teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖN SÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vi
EKLER LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	3
1.1. EĞİTİM KAVRAMI.....	3
1.2. TÜRK EĞİTİM TARİHİ.....	6
1.2.1. İslamiyet'ten Önce Eğitim.....	6
1.2.2. İslamiyet'ten Sonra Eğitim.....	7
1.2.3. Osmanlı Döneminde Eğitim.....	7
1.2.4. Cumhuriyet Döneminde Eğitim.....	8
1.2.5. Tevhid-i Tedrisat Kanunu.....	10
1.2.6. Harf Kanunu.....	11
1.3. EĞİTİM ÖĞRETİMDE ÖĞRETMENİN ROLÜ.....	12
1.4. REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİRİMLERİNİN ROLÜ.....	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	20
DERSHANELER.....	20
2.1. DERSHANELERİN ORTAYA ÇIKIŞI.....	20
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	29
ARAŞTIRMA.....	29
3.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU.....	29
3.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	29
3.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	29
3.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLARI.....	29
3.5. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	29

3.6. YÖNTEM VE TEKNİK.....	30
3.7. BULGULAR VE YORUM.....	30
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	68
KAYNAKÇA.....	70

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 1923 Yılı Sonunda Sahip Olunan Eğitim Öğretim Olanakları.....	10
Tablo 2: 2010 Yılı Eğitim Kademelerine Göre Rehber Öğretmen Sayısı.....	15
Tablo 3: Yıllara Göre Dershane ve Öğrenci Sayıları.....	26
Tablo 4: Dershanenin Öğrencilerin Yaşamına Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri Nelerdir?.....	27
Tablo 5: Cinsiyet.....	30
Tablo 6: Yaş.....	30
Tablo 7: Okullar.....	31
Tablo 8: Yaşanılan Semt.....	32
Tablo 9: Kardeş Sayısı.....	32
Tablo 10: Evde Yaşayan Kişi Sayısı.....	32
Tablo 11: Ortalama Gelir.....	33
Tablo 12: Evin Mülkiyet Durumu.....	33
Tablo 13: Oturulan Konutun Şekli.....	33
Tablo 14: Mezun Olunacak Okul.....	34
Tablo 15: Dershaneye Gitme Sebebi.....	34
Tablo 16: Devamsızlık Durumu.....	34
Tablo 17: Devamsızlık Nedenleri.....	35
Tablo 18: İdealdeki Üniversite.....	36
Tablo 19: Ailede Dershaneye Giden Diğer Kişiler.....	37
Tablo 20: İdealdeki Üniversite Kararını Almada Etkili Olan Faktörler.....	37
Tablo 21: Sınava Hazırlanılan Alan.....	37
Tablo 22: İyi Bir Dershanenin Kriterleri.....	38
Tablo 23: Tercih Dönemlerinde Beklenti.....	38
Tablo 24: Dershanelerin Alan Dışı Derslere Katkısı.....	39
Tablo 25: Likert Ölçeği.....	40
Tablo 26: Cinsiyete Göre Mezun Olunan/Olunacak Lise.....	41
Tablo 27: Cinsiyete Göre Dershaneye Gitme Sebebi.....	41
Tablo 28: Cinsiyete Göre Devamsızlık Durumu.....	41

Tablo 29: Cinsiyete Göre Sınava Hazırlanılan Bölüm.....	42
Tablo 30: Kardeş Sayısına Göre Mezun Olunacak Lise.....	43
Tablo 31: Kardeş Sayısına Göre Ailede Dershaneye Giden Kişiler.....	43
Tablo 32: Ortalama Gelire Göre Evde Yaşayan Kişi Sayısı.....	44
Tablo 33: Evde Yaşayan Kişi Sayısına Göre Evin Mülkiyet Durumu.....	44
Tablo 34: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershaneye Gitme Sebebi.....	45
Tablo 35: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershanedeki Devamsızlık Durumu.....	46
Tablo 36: Mezun Olunacak Liseye Göre İdealindeki Üniversite Kararı Alma Etkeni.....	46
Tablo 37: Mezun Olunacak Liseye Göre Okuldaki Öğretmenlerden Faydalanma Durumu.....	47
Tablo 38: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershanenin Okuldaki Başarıya Etkisi.....	47
Tablo 39: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershaneye Gitmeme Durumunda Başarı Beklentisi.....	48
Tablo 40: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershaneye Daha İstekli Gelme Durumu.....	48
Tablo 41: Dershaneye Gitme Sebebine Göre SBS / ÖSS Olmadığında Dershaneye Gelme Durumu.....	50
Tablo 42: Dershaneye Gitme Sebebine Göre Dershanenin Okul Başarısına Etkisi.....	51
Tablo 43: : Dershaneye Gitme Sebebine Göre Dershanelerin Okulların Yükünü Hafifletme Durumu.....	52
Tablo 44: Dershanede Devamsızlık Durumuna Göre Sınava Hazırlanılan Alan.....	53
Tablo 45: Dershanedeki Devamsızlık Durumuna Göre Dershaneye Daha İstekli Gelme Durumu.....	54
Tablo 46: Sınava Hazırlanılan Alana Göre Dershanenin Alan Dışı Derslere Katkısı.....	54
Tablo 47: Sınava Hazırlanılan Alana Göre Dershanenin Olanaklarından Faydalanma.....	55
Tablo 48: Okuldaki Öğretmenlerden Faydalanmaya Göre Dershanenin Okul Başarısına Etkisi.....	56
Tablo 49: Okuldaki Öğretmenlerden Faydalanma Durumuna Göre Dershane ve Okuldaki Öğretmenlerin Karşılaştırılması.....	56
Tablo 50: Dershanelerin Öğrenci Başarısı İçin Gerekliliğine Göre Dershanelerin Ortaya Çıkışı.....	57
Tablo 51: Dershanelerin Öğrenci Başarısı İçin Gerekliliğine Göre Dershanelerin Sınavlara Hazırlamadaki Rolü.....	57

Tablo 52: Dershanenin Okul Başarısına Etkisine Göre Dershaneye Daha İstekli Gelme Durumu.....	58
Tablo 53: Dershanenin Okul Başarısına Etkisine Göre Dershanenin Okulların Yüküne Etkisi.....	59
Tablo 54: Dershane Öğretmenleri ve Okuldaki Öğretmenler Arasındaki Farka Göre Öğretmenlerden Faydalanma Durumu.....	60
Tablo 55: Dershanenin Olanaklarından Faydalanmaya Göre Dershaneye Gelme İsteği.....	60
Tablo 56: Öğretmenlerle Olan İletişime Göre Dershaneye İstekle Gelme Durumu.....	61

EKLER LİSTESİ

Ek 1: İzmir’deki Özel Dershaneler	73
Ek 2: Anket Örneği.....	80
Ek 3: Öğretmen Görüşme Soruları.....	83
Ek 4: Veli Görüşme Soruları.....	84

GİRİŞ

Eğitim, hayatımızın her alanını etkileyen ve her an karşımıza çıkan bir olgudur. Bu yüzden eğitimi tek bir alana sığdırmak, tek bir tanımını yapmak doğru olmayacaktır. Yaşadığı toplumla birlikte düşündüğümüzde birey pek çok alanda sahip olduğu belli davranış kalıplarının şekillenmesine maruz kalmaktadır. Eğitim ilk olarak ailede başlar. Kişiler ailede –her zaman bilinçli olmasa da- bir etkileşimde bulunurlar. Bu etkileşim sonucunda birey toplumsal ilişkilerini sürdürür. Bu ilişkinin yapısını, bileşenlerini belirleyen en önemli etken eğitimidir.

Eğitimin başlangıcı genel olarak söz edilecek olursa insanlık kadar eski olsa da bir bilim olarak çok yenidir. Avrupa'daki modern eğitim sisteminin kökleri orta çağ dönemine kadar gider. Orta çağdaki okullar öncelikli olarak kiliselere bağlıydı ve din adamı yetiştiriyordu. İlk üniversitelerin çoğu Hristiyan kökenliydi. Bununla birlikte 1088'de kurulan Bolonya Üniversitesi gibi laik üniversiteler de vardı. Günümüzdeki eğitim anlayışı ise Amerikan filozof, psikolog ve eğitim reformcusu John Dewey'nin (1859 – 1952) fikirlerinden ilham almıştır. William James ile birlikte pragmatizmin de kurucuları arasında yer alan Dewey, Rousseau ve Plato'nun eğitim anlayışlarını eleştirmiş ve eğitimin köhnemiş, eski olguları tekrarla belletmeye değil öğrencinin bir kişi ve vatandaş olarak yaşamına uygulayabileceği bilgi ve becerileri kazandırma amacı gütmesi gerektiğini öne sürmüştür (wikipedia).

Türk tarihinin Uygur Çağı, bilim ve eğitim açısından altın bir dönem oldu. Uygurlar, diğer Türk kavimlerine göre yabancı kültürlerle daha çok açılmışlar, ayrıca yerleşik hayatı daha çok benimsemişlerdi. Bu da, onlarda okuma yazmaya ve bilgiye yönelik talebi artırmıştı . Bir anlamda okula ve eğitime verilen önem çok eski zamanlara dayanmaktadır. Yıllar geçtikçe ve toplumsal ihtiyaçlar artıp çeşitlendikçe farklı eğitim kurumlarına olan ihtiyaç ortaya çıkmıştır. Örneğin önceden ülkemizde mesleki eğitim işyerlerinde öğrenilirken zaman geçtikçe mesleki eğitim veren okullar yaygınlaşmaya başladı. Cumhuriyet sonrasına baktığımızda; 1927'ye kadar meslek ve sanat okulları açma, yürütme işi İl ve Belediye idarelerinin sorumluluğunda idi. O tarihte çıkan bir kanunla masrafları yine bu idarelerce karşılanmak üzere, bu okulların program, araç-gereç, öğretmen yetiştirme istihdamı ve görevi Maarif Vekaleti'ne verildi ve 1933'te Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü kuruldu. 1935'te mesleki ve teknik

okulların masrafları Maarif Vekaleti bütçesine alındı. 1941'de sözü edilen Genel Müdürlük yerine Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kuruldu.

Eğitim, teknoloji, kültür, ekonomi vb. alanlarda meydana gelen değişmeler sonucunda eğitim anlayışında da değişmeler olmuştur. Farklı yöntemler ortaya çıkmıştır. Eğitim psikolojisine duyulan ihtiyaçla birlikte önce bireyi tanıyıp ona göre bir yöntem geliştirme yoluna gidilmiştir. İşbölümü arttıkça uzmanlaşma da artmıştır. Çalışılan her konu daha ayrıntılı şekilde incelenmiş ve sahip olunan kaynaklar da çoğalmıştır.

Dershaneler de kuşkusuz bu eğitimin bir parçası haline gelmiştir. Dershaneler önce her ilde belli sayılarda var iken günümüzde her ilçede hatta mahalle aralarında bile yer almaktadır. Dershanecilik sektörü maddi anlamda da büyük bir pay oluşturmaktadır. Öğrenci ailelerine de parasal yönden bir yük olan dershanelerden bu doğrultuda beklenti de artmıştır. İşte bu açılardan dershaneler günümüzde önemli bir mesele haline gelmiştir.

Dershaneler zaman içinde gerek varlıkları gerekse işlevleri açısından çokça sorgulanan yapılar olması yanında özellikle günümüzde kaldırılmalarına ilişkin tartışmaların da odağında bulunmaktadır. Dershaneler okulların yanı sıra eğitim sisteminin neredeyse ayrılmaz bir yanını/parçasını oluşturmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1 Eğitim Kavramı

Günlük yaşantımızda pek çok alanda kullandığımız eğitim kavramının farklı tanımları mevcuttur. Bu tanımlara verebileceğimiz örnekler şöyledir:

Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır. Başka bir biçimdeki tanıma göre eğitim, 'Bireyin toplumsal yeteneğinin ve en elverişli düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve denetimli bir çevreyi (özellikle okulu) içine alan toplumsal bir süreçtir. Bir eğitimcimiz de eğitimi, 'Bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve amaçlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir' biçiminde tanımlıyor (Tezcan, 1997: 3).

Eğitim, toplumun sosyal kurumlarından bir tanesidir. Her çocuk belirli bir aile içinde doğar, belirli bir sosyal tabakanın dilini ve görgü kurallarını öğrenir, bir köy veya şehir ortamında büyür, ilkokulda ve öğretim sisteminin diğer okullarında okur. Küçük çocukluk yaşlarından itibaren çeşitli arkadaş çevreleri içine girerek oyunlarını bu çevreler içinde oynar, sohbet eder, bu gruplarla bütünleşir (Ergün, 1992: 1).

Tanilli (1996) eğitimin 3 farklı tanımını yapmıştır. Eğitim, her şeyden önce sosyal bir kurumu, bir 'eğitim sistemi'ni dile getiriyor. Böylece, bir Amerikan eğitiminin karşısında bir Sovyet eğitiminden ya da bir İlkçağ eğitiminin karşısında modern eğitimden söz edilir. Eğitimin, kurum olarak bir yapısı, işleyiş kuralları vardır. Eğitim kelimesi, ikinci olarak, bir 'eylemin sonucu' anlamında kullanılıyor. Bu anlamda, iyi ya da kötü bir eğitimden geçilmiştir; ya da teknik bir eğitimden geçmiş bir kimseye karşı klasik eğitim görmüş bir kimse vardır. Burada, belli bir eğitim sisteminin şu ya da bu bölümünün 'ürün'ü olan bir kişi söz konusudur artık. Son olarak, eğitim kelimesi, bir 'süreç' dile getirir: Bu süreç, önceden bilerek ya da bilmeyerek, iki ya da daha çok sayıda insanı birbirine bağlar; onları birbirleriyle ilişkiye geçirir ve karşılıklı düşünce alış verişi durumuna getirir. Bu anlamdadır ki, eğitim okulun çerçevesini aşar; her yaşta ve yaşamın her durumunda gözlenen bir süreç olup çıkar.

Eğitimin tanımını çok geniş bir anlamda ele alırsak, insanın doğduğu andan başlayarak yaşamı boyunca süregelen ve ölümü ile noktalanıp oluşturduğu verileri çevresindekilere ve kendisinden sonrakilere aktaran uzun bir süreç içerisindeki hayatta

kalabilme becerisi, ekonomik, sosyal ve kültürel kavramları öğrenme, kullanma ve geliştirme, bilgi ve birikim alışverişi sistemidir diyebiliriz (Öğütverici, 1996).

Eğitim ve öğretim kavramları birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Eğitim bireyin yaşamı boyunca sürerken, öğretim daha sınırlı ve belli mekânlarda gerçekleşir, sonunda bir belge ile tamamlanır. Eğitimin amacı, toplumun birikimini kuşaktan kuşağa aktarmaktır. Eğitimin işlevi toplumsal bütünün görelî türdeşliğini, bu nedenle de kurumların iyi işlemlerini sağlamaktadır. Bu nedenle eğitim sistemi ve eğitim her zaman politik tartışmaların odağında yer almıştır. Yetiştirdiği insanlar, ortak yaşamın bütün anlarında, devletin çalışmasına katılmaları beklenen yurttaşlardır veya yurttaş olacaklardır (Güven, 2010: 2).

Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi anayasanın 42. maddesinde şöyle ifade edilmiştir:

- * Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.
- * Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.
- * Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre,
- * Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.
- * Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.
- * İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.
- * Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

(Ek fıkra: 9/2/2008-5735/2 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 5/6/2008 tarihli ve E.: 2008/16, K.: 2008/116 sayılı Kararı ile)

- * Devlet, maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.
- * Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez.
- * Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak

yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tabi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası andlaşma hükümleri saklıdır (TBMM, 2012).

Eğitim, kalkınma planlarında şu şekillerde tanımlanmaktadır:

- Toplumun yaratıcı gücünü ve verimi artıran kişileri yeteneklerine göre yetiştirecek sosyal adalet ve fırsat eşitliği sağlayan en etkili araçtır.
- İnsanlara doğal ve toplumsal çevrelerini tanımak bilinçli hareket etmek imkanı veren, mutluluk arttıran en önemli sosyal hizmettir,
- Toplum yapısı değişmelerine uyabilmek, toplum içinde ve çalışma alanlarında gerekli bilgi ve alışkanlıkları kazandırarak, hayatla ilişkilerini sağlayarak, kişileri devamlı değişen dünya için hazırlamaktır.
- Türk milletinin bütün fertlerini, Atatürk Devrimlerine ve Anayasa'da yer alan Türk milliyetçiliğine bağlı; insan haklarına ve Anayasa'da yer alan sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev sorumluluklarını bilen, hür bilimsel düşünceye, geniş bir dünya görüşüne sahip verimli kişiler olarak yetiştirmektir,
- Türk vatandaşlarını çağdaş, bilim ve teknolojinin gereklerine uygun, toplumun planlı kalkınma hedeflerine cevap verebilecek, yetenekleri ölçüsünde en üst seviyede yetiştiren, kendilerini ve toplumu mutlu kılacak bir meslek sahibi olacak şekilde yetiştirmelidir,
- Türk ulusunun değerlerini koruyarak geliştirip, çağın teknolojik olanaklarını da değerlendirerek tüm yurda yaymak amacıyla olmalıdır,
- Demokrasinin gereği olan yetki ve sorumlulukları yaygınlaştırıp etkinleştiren hızlı ve sağlıklı gelişme gereksinimlerine uygun bir toplum yapısı ve kamu yönetimi oluşturmaktır,
- Hayata dönük olmalıdır,
- Kalkınmanın gerektirdiği insan gücünü yetiştirmek ve eğitim sisteminin her kademesinde niteliği yükseltmek amacıyla olmalıdır,
- İyi vatandaş yetiştirilmelidir,
- Türkiye'nin yüce menfaatlerinin bilincinde olan ve bunları savunan nesillerin kazanılması esas alınmalıdır,
- Demokratik laik ve sosyal hukuk devleti olan ve Türkiye Cumhuriyetine karşı sorumluluklarının bilincinde, özgür ve özgüveni olan bilgi çağı insanı yetiştirmelidir,

- Kişilerin ilgi, yetenek ve özelliklerine uygun alanlarda verilmeli ve buna uygun istihdamlar sağlanmalıdır (Ünsal, 2012).

Dokuzuncu Kalkınma Planında eğitim sistemi, toplumsal gelişmenin sağlanması amacıyla; düşünme, algılama ve sorun çözme yeteneği gelişmiş, Atatürk ilkelerine bağlı, demokratik, özgürlükçü, millî ve manevî değerleri özümsemiş, yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusuna sahip, çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilen, bilim ve teknoloji kullanımına ve üretimine yatkın, sanata değer veren, beceri düzeyi yüksek, üretken ve yaratıcı, bilgi çağı insanı yetiştirilecektir.

1.2 Türk Eğitim Tarihi

1.2.1 İslamiyetten Önce Eğitim

Türklerin Müslüman olmalarından önceki dönemlerde eğitimlerinin temel özellikleri şunlardır:

1. Türk toplumlarının eğitim anlayış ve uygulamaları, yasama biçimlerinin etkisiyle şekillenmiştir.
2. Çocukların ve gençlerin toplumsallaştırılıp eğitilmesinde toplumun töresi önemli bir rol oynamaktadır.
3. Bu devirlerdeki Türklerin eriştikleri uygarlık ve kültür düzeyi, onlarda örgün eğitim kurumlarının bulunduğu kesin bir delil ise de bu kurumlar hakkında henüz bilgimiz yoktur.
4. Bu dönemin edebî eserlerinde yaygın olarak bir talimi yani öğretici amaç bulunduğu görülür. Bunlar, insanlara hayatta yol gösterebilecek ilkeler, ahlâkî esaslar, felsefe kırıntıları taşır. Şiir ve kısmen atasözü niteliğindeki bu parçalar, o dönemlerin ahlâk ve terbiye anlayışını gösterir. Bunlar, iyiliğin, cömertliğin, bilgeliğin, cesaretin önemi ve değeri, büyüklere itaat vs. gibi bugün de yasayan değerlerdir.
5. Eski Türklerde alp insan tipine önem verilmektedir. Oğuz Kağan destanında Oğuz Kağan kendisine tüm dünya halklarının itaat etmesini ister ve kendisini dünyanın hükümdarı, yöneticisi olarak görür. O, dışa dönük, mekânda genişlemek isteyen, göçebe, akıncı, düşmanlar ve hayvanlarla mertçe çarpışan, üstün Türk'ü temsil eder.
6. Eski Türklerde köklü bir bilim sevgisi vardır. Alp insan tipinin temel özelliklerinden biri, onun cesur olduğu kadar bilge bir kişi oluşudur.
7. Eski Türklerde meslekî eğitim de önemli bir yer tutar.

8. Türklerin tarihi bilinen en eski yazılı belgeleri de Müslüman olmalarından önceki döneme aittir.
9. Eski Türklerde, genellikle cinsiyet farkı gözetmeden, büyük bir çocuk sevgisi vardır (Akyüz, 2008: 5).

1.2.2 İslamiyet'ten Sonra Eğitim

Türklerin İslamiyet'i benimsemelerinin eğitim anlayışlarına etkisi şöyle olmuştur:

- 1) Düzenli, planlı, güçlü bir eğitim-öğretim kurumu medreselerin ortaya çıkışı.
- 2) İslam Dünyasında Arap, İranlı v.b. düşünürler eğitim-öğretim konularında eserler yazmışlar Türkler düşünür ve eğitimcileri hem bunlardan etkilenmiş hem de bu görüşlere katkıda bulunmuşlardır.
- 3) Düşünürler, din adamları v.b aracılığıyla Türk toplumu yeni din ve değerler bakımından eğitilmiştir.
- 4) Alp insan tipinin özelliklerine yenileri de eklenerek "*Gazi*" ve "*Veli*" insan tipi ortaya çıkmış.
- 5) Türkler İslamiyet'in bilimi üstün tuttuğunu görmüş. Bilime gereken önemi vermişlerdir.
- 6) Batıya ilerledikçe Araplar ve İranlılarla ilişkiler artmış buna bağlı olarak aydınların dili üzerinde Arapça ve Farsça etkili olmuş ancak halkın dili bu etkiden uzak kalmıştır. Fakat orta ve yüksek öğretim dili ile bilim dili Arapça olmuştur.
- 7) Türkler İslamiyet'e geçerken Arap yazısını da almışlardır (Uygun, 2012).

1.2.3 Osmanlı Döneminde Eğitim

Osmanlılarda 'terbiye' olarak ifade edilen eğitim; belli bir konuda, bir bilim dalında yetiştirme ve geliştirme etkinliğidir. Eğitim faaliyeti, amacına ulaşmada öğretim faaliyetinden yararlanır. Bu nedenle öğretim, eğitimin bir parçasıdır. Osmanlılarda 'tedris', 'talim' diye tanımlanan öğretim; belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işidir. Buna göre eğitim ve öğretimin amacı, insanlara gerekli olan bilgi, kültür, değer ve bir takım davranışların kazandırılmasıdır. Osmanlı Devleti'nde eğitimin iki boyutu vardır. Bunlar:

- 1-) Kişilere geçerli bilgileri ve değerleri aktarmak.

2-)Hedeflenen amaçları gerçekleştirmek için kurulmuş olan kurumlar ile eğitim ve öğretim yapmak (tarhim, 2012).

Osmanlı İmparatorluğunda, halkın büyük çoğunluğu klasik okul eğitiminden faydalanamamış; buna karşılık Yeniçeri Ocağı, esnaf loncaları, Ahi birlikleri, tekkeler ve zaviyeler, kendilerine has eğitimi çevresinde bulunanlara uygulamışlardır. 19. yüzyıl ortalarına değin, imparatorluğun eğitim kuruluşları, mahalle ya da sıbyan mektepleri, medreselerle, saray okulları olan Enderun mektebinden oluşuyordu. İlköğretim gereksinmesini karşılayan sıbyan mektepleri, 4-11 yaş arasındaki kız erkek çocukların birlikte eğitim gördükleri vakıf kurumları idi; mahalle mektepleri ise, bir çevre halkının elbirliğiyle yaşattığı kuruluşlardı; hepsinde de eğitim dine dayalı, okuyup yazma öğreten bir ilkokul derecesindeydi (Tanilli, 1996: 30).

Osmanlı eğitim düzeninde eğitim ile mesleki öğretim ve uygulamanın birlikte sürdürülmesine önem verildiği bilinmektedir. Amacın, İslam devlet anlayışının genel kuramsal çerçevesi dışına çıkılmaksızın, devlet çarkının o günün koşullarının elverdiği ölçüde etkin bir biçimde işletilmesini sağlayacak yöneticiler ve uzmanlar yetiştirmek olduğu anlaşılmaktadır. Kuramsal ve spekülatif düşünceye önem vermeyen bu pragmatik eğitim düzeninden özgün, yaratıcı, büyük düşünürler çıktığı doğrusu ileri sürülemez. Ama iyi yetişmiş, yetenekli pek çok devlet adamı, hukukçu ve komutanın yanı sıra merkezi hükümetin gerek duyduğu tıp ve mimari gibi uygulamalı alanlarda başarılı isimler yetişmiştir (Güven, 2010: 70).

1.2.4 Cumhuriyet Döneminde Eğitim

Cumhuriyet sonrasında yapılan gelişmelerden ilk olarak "yaygın eğitim" kapsamında bir okuma-yazma seferberliğinin başlatıldığı ve bu amaçla millet mekteplerinin açıldığı görülmektedir. Harf inkılâbını yerleştirmek ve halka gündelik yaşamı için gerekli bilgileri öğretmek amacıyla açılan millet mekteplerine 15-45 yaş arasındaki vatandaşlar alınmıştır. 1930'lardan itibaren de köylerde Halk Okuma Odaları açılmıştır. Cumhuriyet sonrası dönemde ilk, orta ve yükseköğretimde önemli sayısal gelişmeler sağlanmıştır. 1933'te bir üniversite reformu yapılmış, İstanbul Darülfünunu'nun adı İstanbul Üniversitesi olarak değiştirilmiştir. Bu dönemde açılan yeni okullarla eğitimde nicel anlamda artışlar sağlandığı görülmektedir (Toprak, 2008: 1).

Mondros (1918) ve Sevr (1920) Antlaşmalarını imzalayarak yıkılışını dünyaya duyuran Osmanlı Devlet, Anadolu'da İstiklal Savaşı'nı başlatan Türk halkını, işgal, salgın yoksulluk ve cehalet içinde bırakarak tarih sahnesinden çekildi. 1918-23 ara dönemi, ölüm kalım sorunlarının karabasanında eğitimi elbette ki öne alamazdı. Ama cumhuriyete doğru bir yolu akıllarına koyanlar, ulusal bilincin ve egemenlik haklarına sahip çıkma erdeminin eğitimle kazanılacağını bilmekteydiler. Kuva-yı Milliye ruhunun köylere kadar yayılmasında, işgallere karşı direnişlerde ve örgütlenmelerde, Osmanlı mekteplerinden yetişen muallimlerle aydınların rolleri ise hareketin en sıcak ve samimi gerçeğiydi. Mitinglerde, kongrelerde, milis güçlerinde ve ordu saflarında yer alan muallimlerden 30'u ise ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne katıldılar (Sakaoğlu, 1992: 12).

Mustafa Kemal 16-21 Temmuz 1921 tarihleri arasında toplanan Maarif Kongresi'nde bir konuşma yapmıştır. 'Milli Türkiye'nin milli maarifini kuracak Türkiye muallime ve muallimlerine' seslenen ve 'Asırların ihmali sonucu devlet bünyesinde ortaya çıkan yaraların, irfan yolundaki çabalarla giderilebileceğini' vurgulayan Atatürk, 'milli bir terbiye programı', 'eğitim örgütünün verimli kılınması', 'şimdiye kadar uygulanagelen öğretim ve eğitim yöntemlerinin ulusu gerilettiği gerçeği', 'programların ve kitapların hurafelerden, yabancı fikirlerden, dış etkilerden arındırılıp ulusal karakterimiz ve tarihimizle uyumlu içeriklere kavuşturulması', 'çocuklarımıza yabancı öğelerle bilinçli mücadele fikrinin aşılınması', 'eski yolların tamamen bırakılarak yeni bir sanat ve marifet yolu çizilmesi', 'ana babaların çocuklarının eğitim ve öğretimi için her türlü özveriyi göze almalarının önemi', 'milleti yetiştirmenin kutsal bir görev olduğu' konuları üzerinde durmuştur (Sakaoğlu, 1992: 16-17).

Atatürk'ün diğer konuşmalarında geleneksel eğitime yaptığı eleştiriler, başlıca şu üç ana noktada özetlenebilir:

a) Geleneksel eğitim, hem kuruluş sistemi ve hem de özü yönünden milli değildir. Bu eğitim milli dil, milli tarih, milli sanat, yani topyekûn milli kültürün gelişmesine uygun değildir. Bunun gelişmesini engellemektedir. Bu ise, milli benlik duygusunun zayıflamasına yol açmıştır.

b) Geleneksel eğitim, bütünüyle bilimsel zihniyete kapısını kapamıştır. Onun gözü bu dünyaya değil, öbür dünyaya çevrilmiştir. Bu sebeple de ‘çağın gereklerine ve toplumun ihtiyaçlarına cevap vermek’ten uzak bulunmaktadır.

c) Geleneksel eğitim ve öğretim yöntemleri, yaratıcılığı engelleyici niteliktedir. Yalnızca ezberciliğe dayanmaktadır. Bu ise, ‘yapıcı ve yaratıcı yeni nesiller’in yetişmesini sağlamaktan uzak bulunmaktadır (Aytaç, 1984: 13).

1.2.5 Tevhid-i Tedrisat Kanunu

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 3 Mart 1924'te Tevhid-i Tedrisat (Öğretim Birliği) Kanunu kabul edildi. Bu kanunla, medreseler kaldırıldı ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki bütün okullar, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlandı. Böylece eğitim kurumlarının bir çatı altında toplanması ve eğitimin millî bir nitelik kazanması sağlandı. 2 Mart 1926'da maarif teşkilâtı hakkındaki kanun kabul edildi. Bu kanunla lâik eğitime uygun, ilk ve ortaöğretim programları belirlendi. Eğitim hizmetleri, modern bir hale getirildi. Bundan sonra millî ve lâik eğitimi yaygınlaştırmak için, hızla ilkokullar, ortaokullar, liseler ve yüksek okullar açıldı. Bunların yanı sıra meslek okulları da açıldı. İlkokul zorunlu hâle getirildi (MEB, 2012).

Sakaoğlu'na göre 1923 yılı sonunda sahip olunan eğitim öğretim olanakları şöyledir:

Tablo 1 : 1923 yılı sonunda sahip olunan eğitim öğretim olanakları

	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Öğrenci Sayısının Genel Nüfusa Oranı %
İlköğretim	4.894	10.238	341.941	2,8
Ortaokul	72	796	5.905	0,05
Lise	23	513	1.241	0,01
Meslek Ok.	64	583	6.547	0,054
Toplam	5.053	12.130	355.364	2,96

Kaynak: Sakaoğlu, N. (1992) *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi*, İletişim Yayınları: İstanbul

Tevhid-i Tedrisat, ‘öğretim birliği’ kavramı içinde, çağdaş eğitimi, milli ve laik öğretim programlarını, örgün ve yaygın eğitim alanlarında örgütsel ve kurumsal yenileşmeyi hedef alarak, eski kurumların yaşatılabilmesi olanaklarını kurutmuştur.

Ancak, bir yasa çıkartmakla böyle önemli bir sorunun halledilemeyeceğini bilenler, ülkenin dört bir yanına pek seyrek yayılmış bir avuç aydın öğretmen kitlesine güvenmekteydiler. Bu nedenledir ki 1928’de ‘Başöğretmen’ sanını alan Atatürk, gittiği her yerde, öğretmenler bir araya gelmiş; devrim mesajlarını öncelikle onlara vermişti. Tevhid-i Tedrisat’a ikinci güçlü desteğin basından geldiği de kuşkusuzdur.

2 Mart 1926’da Maarif Teşkilatı hakkındaki kanun kabul edildi. Bu kanunla laik eğitime uygun, ilk ve ortaöğretim programları belirlendi. Eğitim hizmetleri, modern bir hale getirildi. Bundan sonra milli ve laik eğitimi yaygınlaştırmak için, hızla ilkokullar, ortaokullar, liseler ve yüksekokullar açıldı. Bunların yanı sıra meslek okulları da açıldı. İlkokul zorunlu hale getirildi. Eğitim ve öğretimde çağdaş ülkeler düzeyine çıkmak için yeni programlar geliştirildi. Atatürk, Türkiye’de milli eğitimin kuruculuğunu da yapmış oldu (Güven, 2010: 212).

Osmanlı Devleti geriye gidişi durdurmak için son 150 yıllık dönemde arka arkaya eğitimde reform türü uygulamalara girişmiş, Tanzimat’la birlikte bu uygulamalar radikal sayılabilecek kararlara dönüşmüştü. Bunun sonucu ilk öğrenimden yüksek öğrenime askeri okullardan teknik ve meslek okullarına çok sayıda okulun kuruluşu ve faaliyet göstermesi iyi bir sonuç olarak ortaya çıkmıştı. Bütün bu gelişmelerin yanı sıra medreseler ihmal edilen problemli bir eğitim kurumu olarak varlığını devam ettirdi. Bir tarafta Batı tarzı program ve metotlarla kurulmuş yeni okullar ve mezunları, diğer tarafta medreseler ve mensupları zaman içinde iki farklı ekolün ve zihniyetin temsilcisi oldular. Bunların yanı sıra yabancı devletlerin açtığı okullarda okuyanlar, azınlık cemaatlerinin açtığı okullarda okuyanlar farklı müfredatların ürünleri oldular. Bunun sonucunda değişik amaç ve hedeflere yöneldiler. Bu da sosyal barışa ve birliğe darbe vurdu. Osmanlı Devletindeki isyanlar ve bağımsızlık hareketlerinde okullar büyük rol oynadı (Atatürk Araştırma Merkezi, 2004: 108).

1.2.6 Harf Kanunu

Arap harflerinin yerine Türk harflerinin kullanılmasının sağlandığı harf devrimi “Türk Harfleri” adıyla 1353 sayılı kanunla, 1 Kasım 1928’de kabul edildi. Atatürk, 1926 yılından beri yaptırdığı araştırmaların sonucunda artık kullanılmakta olan Arap Alfabeti’nin zorluğuna karşın Latin Alfabeti’nin Türkçe’ye daha uygun bir lisan olduğu kanaatine varmıştı (Atatürk inkılapları).

Mustafa Kemal 9 Ağustos 1928'de Halk Gazinosu'nda ünlü söylevini verir. Şöyle der onda:

'Yeni Türk harflerini çabuk öğrenmelidir. Yeni Türk harflerini her vatandaşa, kadına, erkeğe, hamala, sandalcıya öğretiniz. Bu vazifeyi yaparken düşününüz ki, bir milletin % 10'u, % 20'si okuma yazma bilir, % 80'i bilmezse bu ayıptır...' (Tanilli, 1996: 42).

1.3 Eğitim Öğretimde Öğretmenin Rolü

Ailede alınan ilk eğitimden sonra çocuklar için öğretmenin merkezi bir rolü bulunmaktadır. Özellikle okula başlanılan ilk yıllarda öğretmene karşı koşulsuz bir sevgi söz konusudur. Aydın'a göre (2005) ideal bir öğretmen modelini tanımlayan özellikler şöyle sıralanabilir:

1. Öğretmen, önyargılardan uzak eleştiriye açık ve karşıt düşüncelere saygılıdır.
2. Öğretmen, duygusal ve düşünsel açıdan tutarlı ve sağlıklı bir kişilik örüntüsüne sahiptir.
3. Öğretmen, kendisi, toplumu ve dünya ile barışık insandır.
4. Öğretmen sürekli öğrenen, öğrendiklerini paylaşan ve yaşama etkin bir biçimde katılan bir insandır.
5. Öğretmen, siyasal örgütler ve baskı gruplarının etkilerinden uzaktır.
6. Öğretmen, insanı, doğayı ve yaşamı sever.
7. Öğretmen, insan ilişkilerinde başarılı, bilimsel gelişmelere ve sanatsal etkinliklere duyarlıdır.

Cumhuriyet eğitiminin amacı, Atatürk'ün 1922'de Bursa Öğretmenler Birliği'ndeki konuşmasının şu cümleleriyle belirir: 'Muallimler! Ordularımızın kazandığı zaferi sizin ve sizin ordularınızın zaferi için yalnız zemin hazırladı. Hakiki zaferi siz kazanacaksınız. Ben ve bütün arkadaşlarım, sarsılmaz bir inançla sizi takip edeceğiz; sizin karşılaştığınız her engeli kıracağız.' (Tanilli, 1996: 36).

1.4 Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Birimlerinin Rolü

Mayıs 2001'de Resmi Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre;
Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
- b) Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Bölümü: İl ve ilçe millî eğitim müdürlüklerine bağlı rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürüten bölümü,
- c) Millî Eğitim Müdür Yardımcısı/Şube Müdürü: İl ve ilçelerdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesinden sorumlu millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürünü,
- d) Merkez: İl/ilçelerdeki rehberlik ve araştırma merkezini,
- e) Merkez Müdürü: İl/ilçelerdeki rehberlik ve araştırma merkezi müdürünü,
- f) Okul Müdürü: Resmî ve özel, eğitim-öğretim kurumlarındaki müdürü,
- g) Bölüm Başkanı: Rehberlik ve araştırma merkezlerindeki her bölümün başkanını,
- h) Bölüm: Rehberlik ve araştırma merkezi bünyesindeki özel eğitim hizmetleri ile rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölümlerini,
- ı) Koordinatör Psikolojik Danışman: Okuldaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini koordine etmekle yükümlü psikolojik danışmanı,
- i) Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman): Eğitim-Öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma servisleri ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışma hizmeti veren, üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik ile eğitimde psikolojik hizmetler alanında lisans eğitimi almış personeli,
- j) Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi: Eğitim-Öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini yürüten servisi,
- k) Sınıf Rehber Öğretmeni: Eğitim-Öğretim kurumlarında bir sınıfın rehberlik hizmetlerini yürüten ve rehberlik saatlerine giren ilköğretim kurumlarında şube rehber öğretmenini, orta öğretim kurumlarında ise sınıf öğretmenini,
- l) Psikolog: Üniversitelerin psikoloji alanında lisans eğitimi almış rehberlik ve araştırma merkezlerinde atipik ve uyum güçlüğü olan çocuklara tanılama ve terapi hizmetleri veren personeli,
- m) Psikometrisi: Üniversitelerin ilgili bölümlerinden birinde psikolojik ölçme araçları konusunda lisans eğitimi almış rehberlik ve araştırma merkezlerinde tarama, inceleme, tespit, teşhis ve benzeri amaçlarla kullanılacak psikolojik ölçme araçlarını uygulamayı bilen ve gerekli olanları geliştiren personeli,

- n) Eğitim Programcısı: Üniversitelerin eğitimde program geliştirme alanında lisans eğitimi almış rehberlik ve araştırma merkezlerinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri alanlarında gereksinim duyulan programların geliştirilmesinde gerekli teknik hizmetleri veren personeli,
- o) Özel Eğitimci: Üniversitelerin Özel Eğitim veya Özel Eğitim Öğretmenliği alanlarında lisans eğitimi almış rehberlik ve araştırma merkezlerinde özel eğitim gerektiren çocuklar için tanılama ve destekleyici özel eğitim hizmetlerini veren, uygun eğitim önlemleri alınmasını sağlayan personeli,
- ö) Çocuk Gelişimi ve Eğitimcisi: Üniversitelerin çocuk gelişimi veya çocuk sağlığı ve eğitimi alanlarında lisans eğitimi almış rehberlik ve araştırma merkezlerinde öğrencilere, ailelere ve öğretmenlere çocukların her türlü gelişim durumlarına ilişkin sorunların çözümünde gerekli önlemlerin alınmasında ve gelişimlerinin izlenmesinde yardım sağlayan personeli,
- p) Sosyal Çalışmacı: Üniversitelerin sosyal hizmetler alanında lisans eğitimi almış rehberlik ve araştırma merkezlerinde danışanlarla ilgili olarak verilecek hizmetlerin planlanması için gerekli sosyal, ekonomik ve kültürel bilgileri toplayan, değerlendiren ve hizmetlerin verilmesinde sosyal hizmet kurumları arasında eşgüdümü sağlayan personeli,
- r) Psikolojik Ölçme Araçları: Rehberlik ve araştırma merkezleri ile rehberlik ve psikolojik danışma servislerinin tarama, inceleme, tespit, teşhis, öğrenci tanıma gibi çalışmalarında kullanabilecekleri çeşitli yetenek, zekâ ve standart başarı testleri; kişilik, tutum, meslekî ve akademik benlik, gelişim, öğrenci davranışlarını değerlendirme gibi ölçekler; ilgi envanterleri, problem tarama envanterleri, kontrol listeleri, anketler ve benzeri ölçme araçlarını,
- s) Öğrenci: Her türlü eğitim-öğretim kurumlarında eğitim görmekte olan bireyleri,
- t) Danışan: Rehberlik ve araştırma merkezine, merkezin hizmetlerinden yararlanmak üzere başvuran, okul veya ilgili kurum ve kuruluşlardan gönderilen öğrencileri veya bireyleri,
- u) Danışan Dosyası: Rehberlik ve araştırma merkezlerinde hizmet verilen bireylere ilişkin hizmetin gerektirdiği bilgileri içeren ve her birey için ayrı ayrı tutulan dosyayı,
- ü) Öğrenci Gelişim Dosyası: Eğitim-öğretim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma servisinde her öğrenci için ayrı ayrı tutulan, yöneltme süreci ile rehberlik ve

psikolojik danışma hizmetleri kapsamında öğrencinin her türlü özelliklerine ilişkin bilgileri içeren dosyayı, ifade eder (MEB, 2001).

Okul ve dershanelerdeki rehberlik ve psikolojik danışmanlık birimleri öğrenciler için önemli bir konumdadır. Çünkü sürekli gelişen ve değişen sınav sistemleri, farklı okul türlerinin olması, özellikle devlet okullarında sınıfların kalabalık olması, çalışma saatlerinin yoğunluğu vb. sebepler öğrencilerin soru ve sorunlarının ders öğretmenleri tarafından karşılanamamasına sebep olmaktadır.

Eğitim-öğretim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, eğitim kurumunun tür ve özelliğine göre eğitsel, mesleki ve kişisel/psikososyal alanlarda, sistematik, yapılandırılmış programlar ve haftalık ders çizelgesinde ayrılmış özel saatler dahilinde verilir. Hizmetleri, okul psikolojik danışmanları/rehber öğretmenler okul personeli ile işbirliği içinde yürütürler (Türk ve Katırcı, 2010: 169).

Tablo 2: 2010 yılı eğitim kademelerine göre rehber öğretmen sayısı

Okul/Kurum	Rehber Öğretmen Sayısı
İlköğretim+Ortaöğretim	13.184
Özel Eğitim Okulları	419
Rehberlik ve Araştırma Merkezleri	1.037
Toplam	14.640

Kaynak: Türk, E.ve Katırcı, M. (2010) *Cumhuriyet Döneminde Türk Milli Eğitim Sistemindeki Gelişmeler*, M.E.B. Strateji Geliştirme Başkanlığı: Ankara

17 Aralık 2010'da yapılan 18. Milli eğitim Şurası'nda yer alan şu maddeler de rehberlik ve psikolojik danışmanın önemini net olarak vurgulamaktadır:

1. Eğitim sistemimizde yönlendirme hizmetleri, okul öncesinden yüksek öğretime kadar tüm eğitim kademelerinde etkin olarak yaygınlaştırılmalı, mevcut Yöneltilme Yönergesi revize edilmelidir.
2. Yönlendirme hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için öğrenciler ve ailelerine; yetenek, ilgi ve mesleki doyum arasındaki ilişki konusunda farkındalık kazandırılmalı, ailelerin ve tüm öğretmenlerin yönlendirme sürecine aktif katılımları sağlanmalıdır.

3. Yönlendirme süreçlerinde, gözlem sonuçlarıyla birlikte çeşitli performans değerlendirme araçları ve yetenek testleri dâhil olmak üzere psikolojik ölçme araçlarından etkin bir şekilde yararlanılmalıdır.
4. Öğrencileri yönlendirmede, izleme çalışması yapmak ve yönlendirme süreçlerinden doğabilecek hataları en aza indirmek amacıyla yönlendirildiği kurumda öğrencinin performansı izlenmelidir.
5. İlköğretim ve ortaöğretim boyunca eğitsel rehberlik, mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmetlerini de bünyesinde barındıracak, gelişimsel rehberlik anlayışı ile kademeler arası geçişte yöneltme ve yönlendirme kararlarına dayanak teşkil edecek objektif verileri sistematik olarak derlemek, izlemek ve değerlendirmek üzere; öğrencilerin akademik beceri, ilgi ve özel yetenek profillerini oluşturacak, zamanla öğretim sistemini tek sınav odaklı olmaktan çıkaracak yeni bir model oluşturulmalıdır.
6. Ortaöğretim ve yükseköğretime geçişte, öğrenim süreci boyunca sürekli ve sistematik bir biçimde derlenen nesnel bilgilere dayalı olarak kurulacak bir yöneltme, yönlendirme modeli hayata geçirilinceye kadar; SBS ile YGS ve LYS’de ezber bilgileri ölçen sorular yerine, yenilenen ortaöğretim programlarını da kapsayan; ortak düşünme becerileri ile derse özel sorun çözme becerilerini ölçen sorular düzenlenmelidir.
7. Psikolojik danışma ve rehberlik alanında; üniversitelerin destek verdiği, kültürümüze özgü psikolojik ölçme araçları geliştirecek, “Ulusal Test Geliştirme” veya “Ulusal Ölçme ve Değerlendirme” olarak isimlendirilebilecek akademik ve bağımsız bir birim kurulmalıdır.
8. Psikolojik ölçme araçlarında, uygulayıcı ve eğitici eğitimlere ağırlık verilmelidir.
9. Üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik bölümlerinde okuyan öğrencilerin en az bir zekâ testini uygulama ve değerlendirme yeterliliğine sahip olarak mezun olmaları sağlanmalıdır.
10. Mevcut psikolojik ölçme ve değerlendirme araçları, günün şartlarına ve eğitim kademelerine uygun olarak revize edilmeli, elektronik ortamda uygulanabilecek ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilmelidir.
11. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde geçerli-güvenilir ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak kanıta dayalı sistemin etkin olarak kullanılması sağlanmalıdır.

12. Rehberlik ve tanılama hizmetlerinde özel önem arz eden üstün yetenekli ve/veya üstün zekâlı çocukların tespitine yönelik geçerli ve güvenilir tanılama araçları geliştirilmelidir.
13. Aile yapısının güçlendirilmesine yönelik olarak psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, aile eğitimleri ile desteklenmeli ve sunulan hizmetlerde medya desteği sağlanmalıdır.
14. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik e-okul sisteminde e-rehberlik modülüne yer verilmeli, bilgiler elektronik ortama aktarılarak muhafaza edilmeli ve özel durumu olan öğrenciler için sınav sistemine entegre edilerek kullanılması sağlanmalıdır.
15. Okul rehberlik servislerinde gelişimsel rehberlik anlayışı ön planda tutulmalı, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında uygulanan sınıf rehberlik programının etkinlik boyutu, bölgesel özellikler de dikkate alınarak gözden geçirilmelidir.
16. Risk altında ve dezavantajlı konumda olan çocukların tespiti yapılarak bu çocuklara yönelik eğitim çalışmaları artırılmalı; terör, göç, madde bağımlılığı, parçalanmış aileler, iletişim araçlarını kötüye kullananlar vb. risk faktörleri göz önünde bulundurularak önleyici rehberlik çalışmalarına ağırlık verilmeli, bu konuda bölgenin ve yörenin özelliğine uygun olarak disiplinler arası ekip çalışmaları mülki amirlerin koordinesinde hayata geçirilmelidir.
17. Ulusal Mesleki Bilgi Sisteminin il ve ilçeler düzeyinde tanıtımı yapılarak aktif kullanımı sağlanmalı; rehberlik ve araştırma merkezleri, mesleki rehberlik hizmeti sunumunda erişim merkezi hâline getirilerek gerekli destek verilmelidir.
18. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde uzmanlığa dayalı olarak verilen hizmetlerin mali sorumluluk gerektirmesi ve millî eğitim müdürlüklerinde olduğu gibi tam zamanlı mesai yapılması nedeni ile çalışma saatleri, yapılan göreve paralel olarak ücretlendirilmeli, rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışma cazip hâle getirilmeli, alan uzmanlarının rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev almaları teşvik edilmelidir.
19. Madde bağımlılığı ve denetimli serbestlik gibi özel bilgi, beceri ve uygulama gerektiren konularda destek sağlayacak personel yetiştirilmeli, bu konuda hizmet veren ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği sağlanmalıdır.
20. Sokakta yaşayan, çalıştırılan, mevsimlik işçi olarak çalışan vb. sebeplerle okul dışında olan çocuklara yönelik psikolojik danışma ve rehberlik hizmet modelleri

geliştirilmeli ve bu çocukların ortaöğretime erişimini sağlayacak yeni düzenlemeler yapılmalıdır.

21. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde görevli rehber öğretmen/psikolojik danışmanların çalışma süreleri yeniden belirlenmeli, ders yılı bitiminden sonra yaptıkları görevlere ilişkin olarak ek ders ücreti ödenmesi ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

22. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar, yenilenen eğitim programlarında yer alan hususların yanı sıra; okul kültürünün oluşmasında önemli görülen “gelişen toplumsal yapıya duyarlılık, diğerkâmlık” vb. konuların ilgili sınıf öğretmenleri tarafından hayata geçirilmesinde, müşavirlik faaliyetlerini yürütmelidir.

23. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanların, özel eğitime gereksinim duyan çocuklara psikolojik danışma ve rehberlik hizmeti sunumu konusunda özel alan yeterliliği kazanmalarına yönelik olarak yükseköğretim kurumlarında dersler konulmalı, sistemde bulunanların hizmet içi eğitim yoluyla bu yeterliliği kazanmaları sağlanmalıdır.

24. Rehberlik ve psikolojik danışma servisleri psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme ile yönlendirme hizmetlerini yerine getirebilmesi için donatım ve araç-gereç yönünden güçlendirilmelidir.

25. Psikolojik danışma ve rehberlik mesleği, ciddi bir uzmanlık eğitimi gerektirdiğinden ve mevcut eğitim süresi talep edilen uzmanlığı sağlamada yetersiz kaldığından, psikolojik danışma ve rehberlik alanında verilen eğitim süresi, son bir yılı uygulama ağırlıklı olmak üzere 5 yıla çıkarılmalıdır.

26. Hâlen Millî Eğitim Bakanlığında rehber öğretmen/psikolojik danışman olarak görev yapan tüm öğretmenlerin uzaktan eğitim, e-eğitim, tezli-tezsiz yüksek lisans ve hizmet içi eğitim ile uzmanlık eğitimleri tamamlanarak hizmet kalitesi artırılmalı ve hizmetlerde bütünlük sağlanmalıdır.

27. Psikolojik danışma ve rehberlik lisans öğrencilerinin staj sürelerinde uygulamaya yönelik çalışmalara ağırlık verilmeli, aday rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar rehberlik araştırma merkezlerinde 1 ay süre ile oryantasyon eğitimine alınmalıdır.

28. Millî Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversiteler arasında iş birliği yapılarak psikolojik danışma ve rehberlik lisans programı günün şartlarına uyarlanmalı;

söz konusu programda alanın özelliklerine göre seçmeli derslere ağırlık verilmeli ve çeşitlendirilmelidir.

29. Okul öncesinden başlayarak bütün öğretim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman istihdam edilecek şekilde norm kadro tahsis edilmeli, özellikle kız öğrencilerin çoğunlukta olduğu okullarda, rehberlik hizmetlerinin daha etkin ve verimli sürdürülebilmesi için atamalarda bayan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlara öncelik verilmeli, yatılı ve pansiyonlu okullara rehber öğretmen/psikolojik danışman atamasına öncelik verilmeli, yatılı ve pansiyonlu okullarda ikinci rehber öğretmen/psikolojik danışman kadrosu sağlanmalıdır.

30. Okul yöneticisi ve öğretmenlere yönelik olarak yeterli ve ortak bir rehberlik anlayışı tesis etmek amacı ile psikolojik danışma ve rehberlik alanındaki yeni model ve yaklaşımlara uygun hizmet içi eğitimlere ağırlık verilmelidir.

31. Rehberlik ve araştırma merkezleri, misyonuna uygun olarak uzmanlık temelinde yeniden yapılandırılmalı ve merkezde sağlanan hizmetlere bağlı olarak psikolojik danışman, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, fizyoterapist, çocuk gelişimi ve eğitimcisi, eğitim programcısı ve ölçme değerlendirme uzmanı ile bölgenin özelliğine göre disiplinler arası ekip çalışmasını gerektiren diğer alan uzmanı kadroları ihdas edilmelidir.

32. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde kaliteli hizmetin sunulması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla üniversitelerin ilgili alanlarından mezunların yönetici olarak atanması için gerekli düzenleme yapılmalıdır.

33. Okullarda çalışan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde çalışan personel, alandan mezun müfettişler tarafından denetlenmeli, bu amaçla müfettişlik alanında uzmanlaşma sağlanmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

DERSHANELER

2. Dershanelerin Ortaya Çıkışı

21.07.2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği;

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, her derece ve türdeki özel öğretim kurumlarının açılış ve işleyişiyle ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda belirtilen özel öğretim kurumlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 5580 sayılı Kanun ile 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim

Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 13 üncü ve 36 ncı maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Akşam lisesi: Gündüz öğrenim yapan ortaöğretim okullarında okuma hakkı olmayanlara eğitim ve öğretim imkânı sağlayan okulları,
- b) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
- c) Diğer personel: Kurumda eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı dışındaki görevli personeli,
- ç) Eğitim personeli: Kurumda görevli yönetici, öğretmen, uzman öğretici, usta öğretici ve benzeri personeli,
- d) Genel müdürlük: Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünü,
- e) Hizmet içi eğitim merkezi: 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun genel ve özel amaçlarıyla temel ilkelerine uygun olarak resmî veya özel

kurum, kuruluş veya iş yeri personeline hizmet içi eğitim yoluyla eğitim veren özel öğretim kurumlarını,

f) Kanun: 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununu,

g) (Değişik:RG-21/7/2012-28360) Kurum: Okul öncesi eğitim, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim, yabancı, azınlık, özel eğitim okulları, milletlerarası özel öğretim kurumları ile çeşitli kursları, uzaktan öğretim yapan kuruluşları, dershaneleri, motorlu taşıt sürücüler kursları, hizmet içi eğitim merkezleri, öğrenci etüt eğitim merkezleri, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri ile benzeri özel öğretim kurumlarını,

ğ) Kurum kontenjanı: Kurumda aynı anda öğrenim görececek en fazla öğrenci veya kursiyer sayısını,

h) Kurum müdürü: Özel öğretim kurumunun müdürünü,

ı) Program: Örgün ve yaygın özel öğretim kurumlarında uygulanacak düzeyi ile süresi belirlenen ve

Bakanlıkça onaylanan öğretim programlarını,

i) Usta öğretici: En az ortaöğretimden mezun olmuş ve alanında öğrenim gördüğünü belgelendiren veya alanında sertifika sahibi olan öğreticileri,

j) Uzman öğretici: Görevlendirileceği alanda yükseköğrenim mezunu öğreticileri,

k) Ücret: Kurumların türüne göre ders saati veya bir öğretim yılı için bir öğrenci ya da kursiyerden alınacak ücreti,

l) Ücretsiz okutulacak öğrenci ve kursiyer: Bir öğretim yılı veya dönem içinde ücretsiz veya indirimli

öğrenim gören öğrenci ve kursiyeri,

m) Yıl: Değerlendirmeye esas işlemin başlangıcından itibaren geçen 12 aylık süreyi ifade eder.

Türk Dil Kurumu'nun dershane ile ilgili tanımı şöyledir: 'Öğrencilere okul dışında para ile ders veren özel kuruluş.' Özel öğretim kanununda ise tanım şu şekildedir: 'Dershane: Öğrencileri; bir üst okulun veya yüksek öğretime giriş sınavlarına hazırlamak, istedikleri derslerde yetiştirmek ve bilgi düzeylerini yükseltmek amacıyla faaliyet gösteren özel öğretim kurumlarını kapsar (2012). Ülkemizde, 1980'li yıllardan sonra özellikle okuma yazma oranının ve üniversitede okuyan kişi sayısının artmasıyla dershaneler ortaya çıkmıştır. Önceleri sayıları az olan ve belli kurumlarla sınırlı olan dershaneler günümüzde çok sayıdadır. Öyle ki artık mahalle aralarında bile

dershanelere rastlamak mümkündür. Dershanelerin sayısı çok fazla olduğu gibi çeşitleri de oldukça farklılaşmıştır. Butik dershaneler, etüt merkezleri bunlardan bazılarıdır.

Üniversiteye girişin zorlaşması ve rekabetin artması, Türkiye'de "Üniversite Giriş Sınavlarına Hazırlama Kursları" veya "Özel Dershaneler" olarak bilinen özgün ve özel öğretim kurumlarının ortaya çıkmasına ve hızla artıp yaygınlaşmasına yol açmıştır. Başta İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük kentlerdeki olmak üzere, Türkiye'deki birçok anne-baba, ekonomik ve kültürel güçlerinin elverdiği ölçüde, üniversiteye girme şanslarını arttırmak için, çocuklarını bir de bu kulvarda koşturmaktadırlar. Türkiye'de üniversite öncesi eğitim-öğretim süreci ve bu süreç boyunca gösterilen çabaların büyük bir çoğunluğu, üniversite giriş sınavlarına endekslenmiş durumdadır. Açıkça ifade edilsin veya edilmesin, öğrencilerin üniversite giriş sınavlarında göstermiş oldukları başarı düzeyi, sınav öncesi eğitim öğretim sürecine doğrudan veya dolaylı olarak eklenmiş tüm kişi ve kurumların başarı veya başarısızlıklarının en somut göstergesi olarak algılanmaktadır (Köse, 1999: 52).

Ülkemizde mevcut durumlar dahilinde, genel lise öğrencilerinin özel nitelikli kamu ve özel liselere göre üniversite sınavındaki başarı oranlarının düşük olması, diploma notuna göre başarılı olan pek çok öğrencinin üniversite sınavında başarılı olamayışı, lise mezunlarının hızlı bir şekilde artması fakat üniversite kontenjanlarının bu artışın gerisinde kalması, ülkemizde eğitim imkanları bakımından var olan eşitsizliklerin giderilememesi gibi birçok nedenden dolayı üniversiteye giriş aşamasında yığılmaların meydana gelmesine neden olmuştur (Cenk'ten akt. Dağlı, 2006).

Dershanelerde, öğrencilerin öğrenim seviyesine göre okullarda uygulanan öğretim programları takip edilmektedir. Bu kurumlarda görevlendirilecek yönetici ve öğretmenlerden de kurumun hitap ettiği öğrencilerin düzeyine uygun okullarda görev yapma nitelik ve koşulları aranmaktadır (Türk ve Katırcı).

Özel öğretim kurumları standartlar yönergesine göre;

Dershanelerde bulunması gereken bölümler

MADDE 21- (1) Dershanelerde bulunması gereken bölümler:

1- Müdür odası: En az 10 m² olmalıdır.

2- Müdür yardımcısı odası: (Kontenjanı 400 den fazla olan dershanelerde) En az 10 m² olmalıdır.

3- Öğretmenler odası: 8 öğretmene kadar en az 12 m² olmalıdır. 8'den fazla her öğretmen için 1,5 m² yer ilâve edilir.

4- Derslikler: En az altı derslik olmalı ve derslikler en az 20'şer m² olmalıdır. En çok 30 öğrenciye bir derslik olacak şekilde planlanır.

5- Tuvalet ve lavabolar:

a) Her 30 öğrenci için bir tuvalet ve lavabo,

b) 30 öğretmene kadar bir tuvalet ve lavabo ayrılır.

30'dan fazla öğretmeni olan dersanelerde, her 30 öğretmen için bir tuvalet ve lavabo ayrılır. Tuvalet ve lavabolar kurumda öğrenim gören kız ve erkek öğrenciler ile bayan ve bay öğretmenler için ayrı ayrı düzenlenir. Dershanede bedensel özürlü bireylerin kullanımına uygun şekilde düzenlenmiş bir tuvalet ve lavabo bulunur.

6- Teneffüşhane: Bina içinde bağımsız bir bölüm hâlinde olabileceği gibi ayrı ayrı bölümlerden de meydana gelebilir. Toplam teneffüşhane alanı olarak derslik, kütüphane, laboratuvar, yönetim, eğitim ve öğretime ayrılan diğer alanlar dışındaki yerler kabul edilir.

7- Rehberlik, ölçme değerlendirme odası: İhtiyaca cevap verecek büyüklükte olmalıdır.

8- Kitaplık (OOKGM, 2012).

Bu kurumlar özel oldukları ve kar amaçlı kuruldukları için maliyetlerinin öğrenci ve aileleri tarafından karşılanmak zorundadır. Bu sebeptendir ki aileler ve öğrenciler üniversiteye hazırlanma sürecinde hem okula devam etmeleri hem de dersanelere gitmeyi tercih ettikleri için hem maddi hem de manevi boyutta etkilenmektedir (Altundağ, Nartgün ve Özen, 2011).

Özel sektör iki tipte kuruluş açmaktadır. Birinci tipte olanlar, kamu sektörünün de faaliyet gösterdiği ilkökul, ortaokul lise ve yükseköğretim kurumlarının rakipleri pozisyonunda olan kurumlardır. İkinci tipte bulunanlar ise birinci tipte bulunan gerek kamu gerek özel sektör kuruluşlarında okumakta olan öğrencilere takviye niteliğinde çeşitli hizmetler sunan kuruluşlardır. Birinci tipte olan kamu ve özel eğitim kuruluşlarının eğitim faaliyetlerinde belirgin eksiklikler ortaya çıkmaya başladıkça, bu eksiklerin giderilmesi ihtiyacını duyan, hizmetten faydalanan öğrenciler ve velileri, alternatif olarak ikinci tipteki özel kuruluşlara başvurumaktadırlar (Öğütverici, 1996).

1869 yılında yayımlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde okulların; "Mekatib-i Umumiye" ve "Mekatib-i Hususiye" olarak adlandırılması, günümüzdeki

anlamda özel okul kavramını ortaya çıkarmıştır. II. Meşrutiyet'in ilânından sonra 1909 yılında yayımlanan Maarif-i Umumiye Kanununda özel öğretime yer verildiği ayrıca 1915 yılında çıkartılan Mekatib-i Hususiye Talimatnamesi'nde, Türk girişimcilerce açılacak özel öğretimi teşvik edici hususlara yer verildiği görülmektedir. Bakanlık teşkilatlanması içerisinde özel öğretime ilişkin bugünkü şekline benzer müstakil birim 1935 yılında kurulmuştur. Bu bağlamda, 2287 sayılı "Maarif Vekâleti Merkez Teşkilatı Vazifeleri Kanunu"nu değiştiren 10.06.1935 tarih ve 2773 sayılı Kanunla Özel Okullar Direktörlüğü kurulmuştur (OOKGM, 2012).

Dershanelerle ilgili olarak Temmuz 2000'de yayınlanan tebliğler dergisindeki yönetmeliğe göre;

Kurumun amacı; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun genel ve özel amaçlarıyla temel ilkelerine uygun olarak öğrencileri;

- a) Başarılı olmak istedikleri derslerde yetiştirmek ve bilgi düzeylerini yükseltmek,
- b) Bir üst okulun giriş sınavlarına hazırlamak,
- c) Kamu veya özel kuruluşlarca yapılacak olan sınavlara hazırlamak,
- d) Belli alanlarda ilerlemek amacıyla; araştırma ve inceleme yapmaya, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda uzmanlaşmaya teşvik etmek için gerekli çalışmaları yapmaktır (Meb mevzuat, 2011).

Rekabetin çok artmasıyla dershanelere olan ihtiyaç da artmıştır. Türkiye'de eğitim sisteminin en sorunlu yanlarından biri orta öğretimden yüksek öğretime geçiştir. 2004 yılında ÖSS (Öğrenci Seçme Sınavı)'ye başvuran 1.786.883 adaydan sadece 192.632 öğrenci üniversitelerin dört yıllık lisans programlarına girebilmiştir. Üniversite sınavına girenler esas olarak bu 192.632 kişi arasına girmek için yarışmaktadır. Geri kalanlardan bir kısmı ön lisans programlarına veya Açık Öğretim Fakültesi'ne yerleştirilmiştir. Sınava girenlerden 1.212.017 öğrenci ise hiçbir yükseköğretim kurumuna adım atamamıştır. Bunlardan bir kısmı bir sonraki yıl tekrar sınavda yarışacak kitleye katılacaktır. 2004 yılında açık öğretim ve 2 yıllık ön lisans programı da dahil olmak üzere üniversiteye yerleşen 574.867 öğrenciden sadece 192.324'ü aynı yıl son sınıfta olanlar, 276.006'sı ise önceki yıllarda bir programa yerleşememiş olanlardır (Gök, 2005: 103).

Ülkemizde eğitim devlet eliyle yürütülmektedir. Fakat devlet okullarında öğretmenlerin yetersiz olması, imkânların yeterli olmaması vb. sebeplerden dolayı

öğrencilerin aldıkları eğitimde farklılıklar olmuştur. Bu durum özellikle öğrenci velilerini kaygılandırmıştır. Bunun sonucunda da dışarıdan takviye yapma yolunu seçmişlerdir. Özel ders ücretlerinin fazla olması sebebiyle dershaneler daha çok tercih edilir olmuştur.

Özel öğretim kurumları içinde yer alan özel dershane sayısı ise 2011-2012 eğitim öğretim verilerine göre 3 bin 961 olarak belirlendi. Dershanelerde 1 milyon 219 bin 472 öğrenci eğitim alırken, 50 bin 163 öğretmen çalışıyor. Bakanlığın son 5 yıl içindeki verilerine bakıldığında ise dershane sayılarında zamanla azalış yaşandı. 2007-2008'deki dershane sayısı 4 bin 31 iken, 2008-2009'da 4 bin 262, 2009-2010'da 4 bin 193, 2010-2011'de ise 4 bin 99 olarak belirlendi. Türkiye genelinde en çok dershane büyük illerde İstanbul, Ankara ve İzmir'de bulunuyor (Sabah, 2012). Başlangıçta yabancı dil, sanat ve ev ekonomisi alanında ders vermişlerdir. Ancak son zamanlarda üniversiteye girişin zorlaşması, öğrenci sayısının ve öğrenciler arasındaki rekabetin artması, orta öğretimde sınavla öğrenci alan okullara talebin artması, giriş sınavlarında kullanılacak tekniklerin dershanelerde verilmesi, öğrenci velilerinin çocuklarının daha iyi yetişmesi, bilgi ve beceriler kazanması düşüncesi özel dershanelerin sayılarının hızla artmasına ve yaygınlaşmasına yol açmıştır. Aynı zamanda Yüksek öğrenimdeki kontenjanların sınırlı olması, kaliteli eğitim veren üniversite sayısının hızla artırılması ve üniversitelerin mezunlarına iş olanaklarının sağlaması da gerekir (Köse, Kurt ve Temelli, 2010).

Önceleri lise son sınıftaki öğrencileri üniversiteye hazırlamak amacıyla ortaya çıkan dershaneler, daha sonraları ilköğretim öğrencilerine kadar ders vermeye başlamışlardır. Hatta bununla kalmayıp ALES (Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitim Sınavı), KPDS (Kamu Personeli Dil Sınavı), KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) vb. sınavlar için de yoğun bir şekilde dershaneler açılmıştır.

Ankara Ticaret Odası'nın yayınladığı verilere göre 1993-2004 yılları arasındaki dershaneye giden öğrenci sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3: Yıllara göre dershane ve öğrenci sayıları

YILLAR	DERSHANE SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
1993	952	297.234
1994	1.089	317.217
1995	1.274	341.979
1996	1.496	379.463
1997	1.664	432.714
1998	1.710	433.847
1999	1.759	488.284
2000	1.864	523.244
2001	2.002	588.637
2002	2.122	606.522
2003	2.615	668.673
2004	2.876	735.540

Kaynak: Ankara Ticaret Odası İnternet Sitesi (2004) *Dershaneler Dosyası*

<http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p=235&l=1>

Rapora ilişkin değerlendirmelerde bulunan ATO Başkanı Sinan Aygün, devletin eğitimdeki zaafiyetinin vatandaşın cebine yük olarak yansıdığının altını çizdi. Özel dershanelerin diğer ülkelerde sınavlar için taktik ve ipuçları vermek için kurulduğuna dikkat çeken Aygün, Türkiye'de ise dershane sektörünün temel eğitimin bir parçası haline geldiğini belirtti. Özellikle lise son sınıflarda öğrencilerin sağlık raporu alarak okula gitmediklerini, bunun yerine bütün yılı dershanede geçirdiklerini belirten Aygün, "Bu, devlet okullarının eğitim konusundaki yetersizliğini gösteriyor. Vatandaş devletin verdiği eğitime güvenmediği için cebinden ekstra para harcayarak çocuğunu dershaneye

gönderiyor. Devlet okulundaki öğretmen de boş sıralara ders anlatıyor. Bu bir kaynak israfıdır." dedi (atonet, 2004).

‘Ankara Şehrinde Dershanelerin Dağılışı’ adlı çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir: Dershanelerin önceleri Kızılay Merkezi sahasında toplanma eğilimi gösterdiği ancak daha sonralar Ankara’nın metropolitenleşme sürecine ve mekânsal büyümesine paralel olarak çevre semtlere doğru saçılma eğilimi içinde oldukları saptanmıştır. Dershane sayılarının hızla artması, dershane kurmanın kolay olması, öğrenci/velilerin büyük bir bölümünün dershane olmadan sınavların kazanılamayacağına inanmaları ve genç-işsiz öğretmen sayılarının fazla olması etkili olmuştur. Dershanelerin çevre semtlere mekânsal yayılımı/saçılması üzerinde ise; merkezde dershane giderlerinin (özellikle mülk ve kira bedellerinin) yüksekliği, dershane kurmaya uygun binaların sınırlılığı, büyüyen şehirde dershanelere ulaşmanın zaman alması ve yorucu olması, güvenlik kaygıları gibi faktörler etkili olmuştur. Ayrıca; bu çalışmada, dershanelerin belli bir etki alanının olduğu da anlaşılmıştır. Kızılay’daki dershanelerin tarihsel ve merkezilik nedenleriyle geniş bir etki alanına sahip olduğu, bulunduğu Çankaya ilçesinin dışından da öğrenci çektiği gözlenmektedir. Ancak zamanla çevre semtlerde yeni dershanelerin açılması Kızılay’ın etki alanında daralmalara yol açmıştır. Diğer taraftan, Gölbaşı ve Keçiören’deki dershanelerin diğer bölgelerdeki dershanelere göre yakın çevrelerinden daha çok öğrenci çektikleri gözlenmektedir (Duru, 2007).

2011 yılında yapılan ‘Öğrencilerin Sosyal ve Ekonomik Yaşamlarına Dershanelerin Etkisi’ adlı başka bir çalışmada ise şu bulgular elde edilmiştir:

Tablo 4: Dershanenin öğrencilerin yaşamına etkisine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

Dershaneye giden öğrencilerin okula karşı ilgisi azalır Soru 1.	n	%
Hiç Katılmıyorum	56	37.3
Katılmıyorum	42	28
Kararsızım	4	2.6
Katılıyorum	28	18.6
Tamamen Katılıyorum	20	13.3
TOPLAM	150	100

Kaynak: Altundağ, Ü., Nartgün, Ş. S. ve Özen R. (2011) ‘Öğrencilerin Sosyal ve Ekonomik Yaşamlarına Dershanelerin Etkisi’, *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 27-29 Nisan 2011, Antalya, Siyasal Kitabevi: Ankara

“Dershaneye giden öğrencilerin okula karşı ilgisi azalır” görüşüne öğrencilerin %65,3’ü katılmamakta, %32’si katılmakta ve %2,6’sı kararsız kalmaktadır.

Yükseköğretimde okuma oranının artmasının dershanelerin artmasında kuşkusuz katkısı olmuştur. Bunun yanında bir işlevi daha vardır ki atanamayan öğretmenlerin tercih ettiği bir iş alanı olmuştur.

1950’li yıllardan sonra öğrenci sayıları ve yüksek öğretime olan talep de artmış, bunun sonucunda derslik açığı ortaya çıkmıştır. 1955 yılından sonra derslik ve öğretmen sıkıntısının yaşanması sınıflardaki öğrenci sayılarını da arttırmıştır. İkili/üçlü öğretim yapılma kararının alınmasının ardından öğrencilerin boş zamanları artmıştır. Bu durum, öğrencilerin zamanlarını dershanelerde değerlendirmelerine zemin hazırlamıştır. Bunun sonucunda, öğrencilerin dershanelere gidebilecekleri bir zaman dilimi ortaya çıkmış ve dershanelere giden öğrenci sayıları artmıştır (Duru, 2007).

Üniversite kapısındaki birikmeli yığılmanın büyüyerek devam etmesi kaçınılmazdır. Üniversiteye giriş sistemi nihai boşaltması olmayan, sistemden çıkış yapmış gözükenlerin defalarca geri döndüğü, asla boşalması mümkün olmayan bir havuz gibidir. Çünkü:

- Ülkemizde üniversiteye giriş sınavını kazanan adaylardan önemli bir bölümü yerleştirme için müracaat etmemekte,
- Yerleştirilen adaylardan önemli bir kısmı kayıt yaptırmamakta,
- Kayıt yaptıranların önemli bir bölümü öğrenimini yarıda bırakmakta,
- Üniversiteyi bitirenlerin çoğu da mezun oldukları yükseköğretim programından memnun olmadığı için yeniden sınava girmektedir (TED, 2005).

2005 yılında yapılan bir çalışmaya göre; Öğrencilerin Özel Dershanelerde Üniversite Sınavına Hazırlanmak İçin Aldıkları Eğitim ve Öğretime İlişkin Sonuçlar:

1. Öğrenciler, özel dershanedeki öğretmenleriyle iyi iletişim kurduklarını belirtmektedirler.
2. Özel dershanelere giden öğrenciler test tekniğini öğrenmek ve üniversite sınavını kazanmak için dershaneye gitmeyi zorunluluk olarak görmektedirler.
3. Öğrenciler, gittikleri özel dershanelerde üniversite sınavına hazırlanmak için yapılan çalışmaların yeterli olduğunu düşünmektedirler (Cenk’ten akt. Dağlı, 2006).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

3.1 Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusu, eğitimin sosyal işlevleri bağlamında dershanelerdir.

3.2 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; eğitimin sosyal işlevleri açısından dershanelerin nasıl bir rol üstlendiğini farklı boyutlarıyla ortaya koymaktır. Bu bağlamda şu sorulara cevap aranacaktır:

- 1) Öğrencilerin dershanelerden beklentilerinin neler olduğu.
- 2) Dershaneye giden öğrencilerin ekonomik durumları nasıldır?
- 3) Öğrencilerin dershaneye gitme sebepleri nelerdir?
- 4) Dershanedeki derslere ne kadar önem vermektedirler?
- 5) Öğrencilerin okul ve dershane ile ilgili düşüncelerinin karşılaştırılması.

3.3 Araştırmanın Önemi

Dershanelerin bu denli yaygınlaştığı, hatta kapatılmasının söz konusu olduğu bir dönemde dershanelerle ilgili yapılan bu çalışmanın zamanlaması önem taşımaktadır. Çünkü dershaneler hakkında herkes bir şeyler söylemekte fakat konuya bilimsel anlamda bir yorum getirilmemektedir.

3.4 Araştırmanın Sınırları

Araştırma İzmir'in belli bir semtinde/bölgesinde yer alan bir dershanede gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle genelleme yapmanın imkansızlığı yanı sıra karşılaştırma imkanı vereceği de kuşkusuzdur.

3.5 Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini İzmir'de yaşayan ve dershaneye giden öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin merkezi yerleştirme sınavlarına hazırlık dönemlerinde dershaneye daha çok gittikleri bilinen bir gerçektir. Araştırmanın örneklemi dershaneye giden öğrencilerden 50'si SBS, 50'si ÖSS'ye hazırlanan 100 kişilik grup oluşturmuştur.

3.6 Yöntem ve Teknik

Örnekleme oluşturan 100 öğrenciye anket uygulanmış, yanı sıra öğretmen, idareci ve velilerle yüz yüze görüşmeler yapılmış böylece karma bir teknik uygulanmıştır.

Verilerin analizi SPSS (Statistics Package For Socials Sciences) programında yapılmıştır. Tek faktörlü tablolar ve karşılaştırmalı tablolara yer verilmiştir.

3.7 Bulgular ve Yorum

Tablo 5: Cinsiyet

	Cinsiyet	
	Sayı	%
Kız	52	52
Erkek	48	48
Toplam	100	100

Ankete 52 kız, 48 erkek öğrenci katılmıştır.

Tablo 6: Yaş

	Yaş	
	Sayı	%
13	3	3
14	47	47
17	1	1
18	47	47
19	2	2
Toplam	100	100

Ankete katılan öğrencilerden 3 tanesi 13 yaşında, 47 tanesi 14 yaşında, 1 tanesi 17 yaşında, 47 tanesi 18 yaşında 2 tanesi ise 19 yaşındadır.

Tablo 7: Okullar

Okul Adı	Sayı	%
50. Yıl Anadolu Lisesi	1	1
75. Yıl And. Tek. Mes. L.	1	1
Altınçubuk İ.Ö.O.	4	4
Ankara İ.Ö.O.	6	6
Atakent Anadolu Lisesi	1	1
Atakent İ.Ö.O.	2	2
Atatürk Lisesi	1	1
Bornova Anadolu Lisesi	3	3
Buca 85. Yıl And. Lis.	1	1
Büyük Çiğli Anadolu Lisesi	1	1
Büyükçiğli And. Lis.	1	1
Cumhuriyet İ.Ö.O.	3	3
Çakabey Koleji	1	1
Çimentaş Anadolu Lisesi	1	1
Çınarlı Teknik ve Endüstri Mes. L.	1	1
Evin Leblebicioğlu İ.Ö.O.	4	4
Fatih Koleji	1	1
Fevzi Paşa İ.Ö.O.	5	5
Gazeteci Çetin Altan Tek. ve End. Mes. L.	1	1
Gazi Lisesi	4	4
Gümüşpala Anadolu Lisesi	1	1
Harmandalı İ.Ö.O.	1	1
Havva Özışbakan Lisesi	1	1
İmbat İ.Ö.O.	1	1
Karşıyaka Anadolu Lisesi	3	3
Karşıyaka And. L.	1	1
Karşıyaka İ.Ö.O.	2	2
Karşıyaka Lisesi	3	3
Kenan Gamsız İ.Ö.O.	5	5
Menemen Anadolu Lisesi	1	1
Milli Piyango Anadolu Lisesi	1	1
Milli Piyango Anadolu Lisesi	1	1
Mustafa Kemal Lisesi	1	1
Necip Demir Tic. Meslek Lisesi	1	1
Necip Demir Ticaret Meslek Lisesi	2	2
Selçuk Yaşar Alaybey İ.Ö.O.	8	8
Suphi Koyuncuoğlu Anadolu Lisesi	1	1
Suzan Divrik Meslek Lisesi	1	1
Süleyman Demirel And. Lis.	1	1
Şehit Ali Karaoğlu Lisesi	1	1
Şemikler Lisesi	3	3
TARAL	3	3
Turan Çakır İ.Ö.O.	1	1
Türk Koleji	1	1
Türkbirliği İ.Ö.O.	4	4
Vali Erol Çakır Lisesi	5	5
Yunus Emre And. Lis.	1	1
Zübeyde Hanım İ.Ö.O.	2	2
Toplam	100	100

Ankete katılan öğrencilerin devam ettikleri okullar Tablo: 7'deki gibidir.

Tablo 8: Yaşanılan Semt

	Semt	
	Sayı	%
Bayraklı	11	11
Bornova	4	4
Çiğli	8	8
Karşıyaka	74	74
Şirinyer	3	3
Toplam	100	100

Ankete katılan öğrencilerin 11 tanesi Bayraklı, 4 tanesi Bornova, 8 tanesi Çiğli, 74 tanesi Karşıyaka, 3 tanesi ise Şirinyer’de yaşamaktadır. Bu da göstermektedir ki öğrenciler, genellikle yaşadıkları semtte yer alan dershaneyi tercih etmek eğilimindedirler.

Tablo 9: Kardeş Sayısı

	Kardeş Sayısı	
	Sayı	%
Tek	33	33
2	46	46
3	16	16
4 ve daha fazla	5	5
Toplam	100	100

Ankete katılan öğrencilerden 33 tanesi tek çocuk, 46 tanesi 2 kardeş, 16 tanesi 3 kardeş, 5 tanesi 4 ve daha fazla kardeşe sahiptir.

Tablo 10: Evde Yaşayan Kişi Sayısı

Evde Yaşayan Kişi Sayısı		
	Sayı	%
2	5	5
3	31	31
4	44	44
5	17	17
6	3	3
Toplam	100	100

Ankete katılan öğrencilerden 5’i evde 2 kişi, 31’i 3 kişi, 44’ü 4 kişi, 17’si 5 kişi, 3’ü 6 kişi yaşamaktadır.

Tablo 11: Ortalama Gelir

	Ortalama Gelir	
	Sayı	%
1000-1500 TL	67	67
1501-2000 TL	24	24
2000 TL'den fazla	9	9
Toplam	100	100

Ortalama gelir dağılımı ise şöyledir: 1000-1500 TL arası 67 kişi, 1501-2000 TL arası 24 kişi, 2000 TL'den fazla olan ise 9 kişidir.

Tablo 12: Evin Mülkiyet Durumu

Evin Mülkiyet Durumu		
	Sayı	%
Kira	37	37
Kendimize ait	61	61
Lojman	1	1
Diğer	1	1
Toplam	100	100

Evin mülkiyet durumu: 37 kişi kira, 61 kişi kendine ait, 1 kişi lojman ve 1 kişi diğer sebeplerden oluşmaktadır.

Tablo 13: Oturulan Konutun Şekli

Oturulan Konutun Şekli		
	Sayı	%
Müstakil ev	7	7
Apartman	77	77
Site	16	16
Toplam	100	100

Oturulan konutun şekli bakımından dağılım şöyledir: 7 kişi müstakil ev, 77 kişi apartman, 16 kişi ise sitededir.

Tablo 14: Mezun Olunacak Okul

Mezun Olunacak Okul (ÖSS)		
	Sayı	%
Anadolu lisesi	28	56
Özel lise	1	2
Genel lise	14	28
Meslek lisesi	7	14
Toplam	50	100

Mezun olunacak okul türü bakımından dağılım şöyledir: 28 kişi anadolu lisesi, 1 kişi özel lise, 14 kişi genel lise, 7 kişi ise meslek lisesidir.

Tablo 15: Dershaneye Gitme Sebebi

Dershaneye Gitme Sebebi		
	Sayı	%
Okulda gördüğüm dersleri tekrar etmek için	7	7
SBS / ÖSS'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için	79	79
Ailem istediği için	6	6
Arkadaşlarım da dershaneye gittiği için	2	2
Okul yetersiz kaldığı için	5	5
Öğretmenlerimin tavsiyesi üzerine	1	1
Toplam	100	100

Öğrencilerin dershaneye gitme sebepleri yoğun olarak SBS/ÖSS'ye hazırlanmak içindir. Bu cevabın çoğunlukta verilmiş olması da göstermektedir ki merkezi yerleştirme sınavlarının varlığı öğrencilerin dershaneye gitmesinde etkili olmaktadır. 7'si okuldaki dersleri tekrar, 6'sı aile isteği, 2'si arkadaşları da gittiği için, 5'i, okul yetersiz kaldığı için, 1'i ise öğretmen tavsiyesi üzerine gitmiştir.

Tablo 16: Devamsızlık Durumu

Devamsızlık Yapıyor mu?		
	Sayı	%
Evet	28	28
Hayır	72	72
Toplam	100	100

Dershanede devamsızlık yapma oranı ise şöyledir: Devamsızlık yapanlar 28 kişi, yapmayanlar ise 72 kişidir. Dershanede öğrencilerin devamsızlık yapma oranının az olmasının sebeplerinin başında dershanenin ücretli olması gelmektedir. Ailelerin

beklentisi daha fazla olduğu için çocuklarını devamsızlık yapmama yönünde bilinçlendirmektedirler.

Tablo 17: Devamsızlık Nedenleri

Devamsızlık Nedenleri		
	Sayı	%
Cevap yok	69	69
Okulda sınav/çalışma olduğu zaman	21	21
Çok başarılı olduğum derslerde	3	3
Son derslerde yoruluyorum	4	4
Sabahları erken kalkamıyorum	1	1
Bazen geç kalıyorum	2	2
Toplam	100	100

Devamsızlık nedenleri içinde okulda yapılan sınavlar ve çalışmalar ilk sırada gelmektedir. 3 kişi başarılı olduğu derslerde, 4 kişi son derslerde, 1 kişi sabah erken kalkamadığı için, 2 kişi ise derse geç kaldığını devamsızlık nedeni olarak belirtmektedir. Bu sonuç da göstermektedir ki öğrenciler dershaneye gelseler de okuldaki sınav başarılarının da düşmesini istememektedirler.

Tablo 18: İdealdeki Üniversite

İdealinizdeki Üniversite (ÖSS)		
	Sayı	%
Adnan Menderes Üniversitesi	1	2
Anadolu Üniv./Matematik Öğretmenliği	1	2
Anadolu Üniv./Radyo Tv	1	2
Balıkesir Üniv./Matematik Öğretmenliği	1	2
Celal Bayar Üniv./İktisat	1	2
Celal Bayar Üniv./İşletme	1	2
Celal Bayar Üniv./Kimya	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Biyoloji Öğretmenliği	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Endüstri Mühendisliği	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Fen Bilgisi Öğretmenliği	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon	1	2
Dokuz Eylül Üniv./İnş. Müh.	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Kamu Yönetimi	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Mimarlık	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Okul Öncesi Öğretmenliği	1	2
Dokuz Eylül Üniv./Radyo Tv	1	2
Ege Üniv./Bilgisayar Mühendisliği	2	4
Ege Üniv./Biyoloji	1	2
Ege Üniv./Gazetecilik	1	2
Ege Üniv./Hemşirelik	1	2
Ege Üniv./Matematik	1	2
Ege Üniv./Psikoloji	1	2
Ege Üniv./Sosyoloji	1	2
Ege Üniv./Tarih	3	6
Ege Üniv./Tıp	3	6
Ege Üniv./Turizm Otelcilik	1	2
Ege Üniv./Türk Dili ve Edebiyatı	3	6
Ekonomi Üniv./Ekonomi	1	2
Ekonomi Üniv./Uluslararası İlişkiler	1	2
Gazi Üniv./Elektrik Elektronik Müh.	1	2
Gediz Üniv./Uluslararası Ticaret ve Pazarlam	1	2
İstanbul Üniv./Hukuk	1	2
İzmir Üniv./Uluslararası İlişkiler	1	2
Odtü/Bilgisayar Mühendisliği	1	2
Odtü/Fizik	1	2
Odtü/Psikoloji	3	6
Pamukkale Üniv./İşletme	1	2
Yaşar Üniv./Elektrik Elektronik Müh.	1	2
Yaşar Üniv./Sinema ve Tv	2	4
Yaşar Üniv./Uluslararası İlişkiler	1	2
Toplam	50	100

Öğrencilerin idealindeki üniversitelerin genelde İzmir ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bu da göstermektedir ki üniversite seçiminde aileye yakınlık da önemli bir etken oluşturmaktadır.

Tablo 19: Ailede Dershaneye Giden Diğer Kişiler

Ailede Başka Dershaneye Giden Var mı?		
	Sayı	%
Evet	28	28
Hayır	72	72
Toplam	100	100

Ailede başka dershaneye giden var mı sorusuna 28 kişi evet, 72 kişi hayır cevabını vermiştir.

Tablo 20: İdealdeki Üniversite Kararını Almada Etkili Olan Faktörler

İdealinizdeki Üniversite Kararını Almada Ne Etkili Oldu? (ÖSS)		
	Sayı	%
Ailem	7	14
Tamamen kendi kararım	35	70
Öğretmenlerim	8	16
Toplam	50	100

İdealinizdeki üniversite kararını almada etkili olan faktörler arasında tamamen kendi kararı olanlar ilk sıradadır. Aile % 14 ve öğretmenler % 16 ile yakın oranda sonuç vermiştir.

Tablo 21: Sınava Hazırlanılan Alan

Alanlar (ÖSS)		
	Sayı	%
Sayısal	22	44
Eşit ağırlık	17	34
Sözel	11	22
Toplam	50	100

Sınava hazırlanılan alan bakımından sayısal 22 kişi, eşit ağırlık 17 kişi, sözel ise 11 kişi bulunmaktadır. Elde edilen bu sonuç toplumda sayısal alanlara verilen önemin daha yüksek olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Tablo 22: İyi Bir Dershanenin Kriterleri

İyi Bir Dershane Nasıl Olmalı?			
	Sayı	%	
Öğretmenleri iyi olmalı	38	38	
Birebir dersler olmalı	4	4	
Soru çözüm etütleri olmalı	7	7	
Soruları/sınavları iyi olmalı	23	23	
Öğrencilerin eksiklerini tamamlamalı	7	7	
Sosyal aktiviteler de yapmalı	3	3	
Öğrencilerin her türlü sorunuyla ilgilenmelidir	13	13	
Alan dışı derslerde de katkısı olmalı	3	3	
Sınıflar kalabalık olmamalı	2	2	
Toplam	100	100	

İyi bir dersane nasıl olmalı sorusuna yoğun olarak verilen cevap öğretmenlerin iyi olmasıdır. Soruları/sınavları iyi olmalı cevabı ise onu izlemektedir. Soruları/sınavları iyi olmalı cevabıyla ortaya çıkan beklenti şudur: Merkezi yerleştirme sınavlarında çıkan sorulara benzer olması, öğrenciler sınava girdikleri zaman soruların olabildiğince tanıdık olması. Çünkü dersanelerin başarılı ve iyi olma kriterlerinde bu da önemli bir yer tutmaktadır.

Tablo 23: Tercih Dönemlerinde Beklenti

Tercih Dönemlerinde Beklenti		
	Sayı	%
Okullar hakkında bilgi vermeli	63	63
Puanlar/başarı sıralamaları hakkında bilgi vermeli	19	19
Tercih listesi hazırlamada yardım etmeli	18	18
Toplam	100	100

Tercih dönemlerinde beklentileri ise ilk olarak okullar hakkında bilgi verilmesidir. Puan ve başarı sıralamaları, tercih listesinde yardım ise onu izlemektedir. Veliler bu konularda ciddi anlamda yardım beklemektedirler. Hatta tercih dönemlerinde farklı dersanelere başvuran veli ve öğrenciler de vardır. Bu durum da öğrencilerin bilgi almaktan öte yerleştirme kılavuzunu bile okuyup incelememe, her şeyi hazır bulmaya yönelme durumlarını ortaya koymaktadır.

Tablo 24: Dershanelerin Alan Dışı Derslere Katkısı

Dershanenin Alan Dışı Derslere Katkısı Olup Olmadığı (ÖSS)		
	Sayı	%
Katkısı Olmuyor	10	20
Türkçe	22	44
Matematik	11	22
Kimya	2	4
Biyoloji	5	10
Toplam	50	100

Genellikle mart ayı sonu ve nisan ayı başında yapılan YGS sınavı her alan için ortak yapılan bir sınav olduğu için öğrenciler alan dışı derslerde de bir şeyler yapmaya çalışmaktadırlar. Dershanenin alan dışı derslere katkısının olup olmadığı konusunda 10 kişi olumsuz cevap vermiştir. Olumlu cevap veren 40 kişi arasında ise en çok Türkçe cevabı verilmiştir. Bu sonuç da göstermektedir ki sözel bölüm öğrencileri, alan dışı derslerde sözel bölüm öğrencilerine göre daha çok zorlanmaktadırlar ve yapılan derslerin faydasını görmemektedirler.

Tablo 25: Likert Tipi Ölçek

	Katılıyorum		Katılmıyorum		Fikrim yok		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okuldaki öğretmenlerimden yeterince faydalanamıyorum	39	39	0	0	61	61	100	100
SBS/ÖSS olmasaydı dershaneye gelmezdim	45	45	49	49	6	6	100	100
Dershaneler öğrencilerin başarısı için gerekli kurumlardır	86	86	3	3	11	11	100	100
Dershane okuldaki başarımlı olumlu yönde etkilemektedir	93	93	4	4	3	3	100	100
Dershane öğretmenlerim ve okuldaki öğretmenlerim arasında fark vardır	32	32	64	64	4	4	100	100
Dershanemin olanaklarından faydalanma konusunda yeterli çabayı gösteriyorum	90	90	5	5	5	5	100	100
Dershaneye gitmeseydim yine de başarılı olurdu	34	34	57	57	9	9	100	100
Dershanelerin yaygın olmasının sebebi sınav sistemi değildir	25	25	48	48	27	27	100	100
Dershane okul sınavlarımda aldığım notları yükseltmiştir	94	94	3	3	3	3	100	100
Okuldaki öğretmenlerimle olan iletişimim dersane öğretmenlerimle olan iletişimim kadar iyi değildir.	27	27	59	59	14	14	100	100
Dershaneye daha istekli geliyorum	57	57	37	37	6	6	100	100
Geçmiş konulardaki eksiklerimi kapatmada okul yeterli olmamaktadır	49	49	45	45	6	6	100	100
Dershane öğretmenlerimden daha çok faydalanabiliyorum	63	63	28	28	9	9	100	100
Okullardaki eğitim yetersiz olmasaydı dershaneler ortaya çıkmazdı	25	25	69	69	6	6	100	100
Dershaneler okulların yükünü hafifletmiştir	86	86	2	2	12	12	100	100
Dershaneler olmasaydı okullarda sınavlara hazırlanmak zorlaşır	74	74	4	4	22	22	100	100

Tablo 26: Cinsiyete Göre Mezun Olunan/Olunacak Lise

		Mezun Olunan / Olunacak Lise (ÖSS)				Toplam
		Anadolu Lisesi	Özel Lise	Genel Lise	Meslek Lisesi	
Cinsiyet	Kız	15	1	7	5	28
		53,6%	3,6%	25,0%	17,9%	100,0%
	Erkek	13		7	2	22
		59,1%		31,8%	9,1%	100,0%
Toplam		28	1	14	7	50
		56,0%	2,0%	28,0%	14,0%	100,0%

Tablo 27: Cinsiyete Göre Dershaneye Gitme Sebebi

		Dershaneye Gitme Sebebi						Toplam
		Okulda gördüğüm dersleri tekrar etmek için	SBS/ÖSS'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için	Ailem istediği için	Arkadaşlarım da dershaneye gittiği için	Okul yetersiz kaldığı için	Öğretmen tavsiyesi üzerine	
Cinsiyet	Kız	5	40	2	1	4		52
		9,6%	76,9%	3,8%	1,9%	7,7%		100,0%
	Erkek	2	39	4	1	1	1	48
		4,2%	81,3%	8,3%	2,1%	2,1%	2,1%	100,0%
Toplam		7	79	6	2	5	1	100
		7,0%	79,0%	6,0%	2,0%	5,0%	1,0%	100,0%

Tablo 28: Cinsiyete Göre Devamsızlık Durumu

		Dershanede devamsızlık yapıyor mu?		Toplam
		Evet	Hayır	
Cinsiyet	Kız	13	39	52
		25,0%	75,0%	100,0%
	Erkek	15	33	48
		31,3%	68,8%	100,0%
Toplam		28	72	100
		28,0%	72,0%	100,0%

Tablo 29: Cinsiyete Göre Sınava Hazırlanılan Bölüm

		Hangi alandan sınava hazırlanıyorsunuz? (ÖSS)			Toplam
		Sayısal	Eşit ağırlık	Sözel	
Cinsiyet	Kadın	11	10	7	28
		39,3%	35,7%	25,0%	100,0%
	Erkek	11	7	4	22
		50,0%	31,8%	18,2%	100,0%
Toplam		22	17	11	50
		44,0%	34,0%	22,0%	100,0%

Tablo 26’da; kız öğrencilerin % 53,6’sı, erkek öğrencilerin % 59,1’i Anadolu lisesinde öğrenim görmektedir. Kız ve erkek öğrencilerin de çoğunluk olarak Anadolu lisesine devam ettiği görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında genel liselerin birçoğunun Anadolu lisesine döndürülmüş olması büyük etkindir. Ayrıca üniversite başarısında Anadolu lisesine gitmeye duyulan gereksinim de önemlidir. Ortaya çıkan başarılarında sınıf ve arkadaş ortamını oluşturan kişiler faktörü de önemlidir. Bu sonucun ortaya çıkmasında bu da etkili olmuştur. Tablo 27 incelendiğinde ise; kız öğrencilerin % 76,9’u ve erkek öğrencilerin % 81,3’ünün ‘SBS / ÖSS’ye daha iyi hazırlanmak için’ cevabını verdikleri görülmüştür. Buradan da anlaşılabileceği gibi merkezi sınavlardaki yarışın dershaneye gitmede etkisi büyüktür. Bu durum kızlarda da erkeklerde de aynı sonucu vermektedir. Tablo 28’de; ‘Dershanede devamsızlık yapıyor musunuz?’ sorusuna kız öğrencilerin %39’u, erkek öğrencilerin ise % 33’ü hayır cevabını vermiştir. Erkek öğrencilerin devamsızlık yapma eğiliminin daha fazla olduğu görülmektedir. Tablo 29’da; sınava hazırlanılan bölümün cinsiyete göre dağılımı şöyledir: Kız öğrencilerin % 39,3’ü, erkek öğrencilerin ise % 50’si sayısal bölüm cevabını vermiştir. Erkek öğrencilerin daha çok sayısal alana yöneldiği görülmüştür. Bu durumun ortaya çıkmasında mühendislik bölümlerinin sayısal alanda olması büyük bir faktördür.

Tablo 30: Kardeş Sayısına Göre Mezun Olunacak Lise

		Mezun olunan / olunacak lise (ÖSS)				Toplam
		Anadolu lisesi	Özel lise	Genel lise	Meslek lisesi	
Kardeş sayısı	Tek çocuk	9		4	3	16
		56,3%		25,0%	18,8%	100,0%
	2 kardeş	12	1	7	3	23
		52,2%	4,3%	30,4%	13,0%	100,0%
	3 kardeş	5		2	1	8
		62,5%		25,0%	12,5%	100,0%
	4 ve daha fazla	2		1		3
		66,7%		33,3%		100,0%
Toplam		28	1	14	7	50
		56,0%	2,0%	28,0%	14,0%	100,0%

Tablo 31: Kardeş Sayısına Göre Ailede Dershaneye Giden Kişiler

		Ailede başka dershaneye giden var mı?		Toplam
		Evet	Hayır	
Kardeş sayısı	Tek	1	32	33
		3,0%	97,0%	100,0%
	2	13	33	46
		28,3%	71,7%	100,0%
	3	10	6	16
		62,5%	37,5%	100,0%
	4 ve daha fazla	4	1	5
		80,0%	20,0%	100,0%
Toplam		28	72	100
		28,0%	72,0%	100,0%

Tablo 30'a baktığımızda; kardeş sayısı ile okul türünü ve ailede başka dershaneye giden kişi verilerini ilişkilendirmemizin sebebi büyük ölçüde ekonomiktir. Şu anda lisede okuyan öğrenciler de bu liselere girerken merkezi bir yerleştirme

sınavına tabi tutulmuşlardır. Bu dönemde de dershaneye gitme oranları yüksektir. Elde edilen veriler göstermektedir ki; kardeş sayısının artmasının, okul türünün niteliğinin azalmasına ve ailede dershaneye giden kişi sayısına çok büyük etkisi olmamıştır. Okul türüne bakıldığında çoğunluk her yaş grubunda da Anadolu lisesine aittir. Ayrıca 2 ve 3 kardeş olan öğrencilerde ‘Başka dershaneye giden kişi var mı?’ sorusuna verilen ‘evet’ cevabı oranları yakındır.

Tablo 32: Ortalama Gelire Göre Evde Yaşayan Kişi Sayısı

		Evde yaşayan kişi sayısı					Toplam
		2	3	4	5	6	
Ortalama gelir	1000-1500	4	24	31	7	1	67
		6,0%	35,8%	46,3%	10,4%	1,5%	100,0%
	1501-2000	1	4	8	9	2	24
		4,2%	16,7%	33,3%	37,5%	8,3%	100,0%
	2000'den fazla		3	5	1		9
			33,3%	55,6%	11,1%		100,0%
Toplam		5	31	44	17	3	100
		5,0%	31,0%	44,0%	17,0%	3,0%	100,0%

Tablo 33: Evde Yaşayan Kişi Sayısına Göre Evin Mülkiyet Durumu

		Evin mülkiyet durumu				Toplam
		Kira	Kendimize ait	Lojman	Diğer	
Evde yaşayan kişi sayısı	2	2	3			5
		40,0%	60,0%			100,0%
	3	15	15	1		31
		48,4%	48,4%	3,2%		100,0%
	4	15	29			44
		34,1%	65,9%			100,0%
	5	5	11		1	17
		29,4%	64,7%		5,9%	100,0%
	6		3			3
			100,0%			100,0%
Toplam		37	61	1	1	100
		37,0%	61,0%	1,0%	1,0%	100,0%

Tablo 32'ye bakıldığında şunlar görülmektedir: Evde 3 ve 4 kişi yaşayan ailelerin geliri 1000-1500 TL arasında yoğunlaşmıştır. Evde 5 ve 6 kişi yaşayan ailelerde ise çoğunluk verilen cevap 1501-2000 TL arasındadır. Bu da evde yaşayan kişi sayısı arttıkça ortalama gelirin de arttığını göstermektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında ebeveynler dışında abla, ağabeylerin de çalışıyor olma ihtimalini yükseltmektedir. Tablo 33'e bakıldığında çoğunluk cevabın 'kendimize ait' olarak verildiği görülmektedir. Sadece 3 kişilik ailelerde verilen cevap kira ve kendimize ait cevabı % 48,4 cevabı ile 1. sırada yer almaktadır. Bu sonuç da göstermektedir ki evde yaşayan kişi sayısı ile evin mülkiyet durumu hakkında çok net bir ayrım yapılamamaktadır.

Tablo 34: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershaneye Gitme Sebebi

		Dershaneye gitme sebebi		Toplam
		SBS / ÖSS'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için	Okul yetersiz kaldığı için	
Mezun olunan / olunacak lise (ÖSS)	Anadolu lisesi	28		28
		100,0%		100,0%
	Özel lise	1		1
		100,0%		100,0%
	Genel lise	14		14
		100,0%		100,0%
	Meslek lisesi	6	1	7
Toplam		85,7%	14,3%	100,0%
		49	1	50
		98,0%	2,0%	100,0%

Tablo 35: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershanedeki Devamsızlık Durumu

		Dershanede devamsızlık yapıyor mu?		Toplam
		Evet	Hayır	
Mezun olunan / olunacak lise (ÖSS)	Anadolu lisesi	7	21	28
		25,0%	75,0%	100,0%
	Özel lise	1		1
		100,0%		100,0%
	Genel lise	4	10	14
		28,6%	71,4%	100,0%
	Meslek lisesi	2	5	7
		28,6%	71,4%	100,0%
Toplam		14	36	50
		28,0%	72,0%	100,0%

Tablo 36: Mezun Olunacak Liseye Göre İdealindeki Üniversite Kararı Alma Etkeni

		İdealinizdeki üniversite kararını almada ne etkili oldu?			Toplam
		Ailem	Tamamen kendi kararım	Öğretmenlerim	
Mezun olunan / olunacak lise (ÖSS)	Anadolu lisesi	5	22	1	28
		17,9%	78,6%	3,6%	100,0%
	Özel lise		1		1
			100,0%		100,0%
	Genel lise	2	7	5	14
		14,3%	50,0%	35,7%	100,0%
	Meslek lisesi		5	2	7
			71,4%	28,6%	100,0%
Toplam		7	35	8	50
		14,0%	70,0%	16,0%	100,0%

Tablo 37: Mezun Olunacak Liseye Göre Okuldaki Öğretmenlerden Faydalanma

Durumu

		Okuldaki öğretmenlerimden yeterince faydalanamıyorum		Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	
Mezun olunan /olunacak lise (ÖSS)	Anadolu lisesi	8	20	28
		28,6%	71,4%	100,0%
	Özel lise	1		1
		100,0%		100,0%
	Genel lise	9	5	14
		64,3%	35,7%	100,0%
	Meslek lisesi	2	5	7
		28,6%	71,4%	100,0%
Toplam		20	30	50
		40,0%	60,0%	100,0%

Tablo 38: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershane Okuldaki Başarıya Etkisi

		Dershane okuldaki başarıyı olumlu yönde etkilemektedir			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Mezun olunan / olunacak lise (ÖSS)	Anadolu lisesi	26	1	1	28
		92,9%	3,6%	3,6%	100,0%
	Özel lise	1			1
		100,0%			100,0%
	Genel lise	13		1	14
		92,9%		7,1%	100,0%
	Meslek lisesi	6	1		7
		85,7%	14,3%		100,0%
Toplam		46	2	2	50
		92,0%	4,0%	4,0%	100,0%

Tablo 39: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershaneye Gitmeme Durumunda Başarı Beklentisi

		Dershaneye gitmeseydim yine de başarılı olurum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Mezun olunan / olunacak lise (ÖSS)	Anadolu lisesi	16	11	1	28
		57,1%	39,3%	3,6%	100,0%
	Özel lise		1		1
			100,0%		100,0%
	Genel lise	3	10	1	14
		21,4%	71,4%	7,1%	100,0%
	Meslek lisesi	4	3		7
		57,1%	42,9%		100,0%
Toplam		23	25	2	50
		46,0%	50,0%	4,0%	100,0%

Tablo 40: Mezun Olunacak Liseye Göre Dershaneye Daha İstekli Gelme Durumu

		Dershaneye daha istekli geliyorum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Mezun olunan / olunacak Lise (ÖSS)	Anadolu lisesi	13	15		28
		46,4%	53,6%		100,0%
	Özel lise	1			1
		100,0%			100,0%
	Genel lise	9	3	2	14
		64,3%	21,4%	14,3%	100,0%
	Meslek lisesi	3	4		7
		42,9%	57,1%		100,0%
Toplam		26	22	2	50
		52,0%	44,0%	4,0%	100,0%

Mezun olunacak lise türünün diğer değişkenlerle ilişkisini inceleyecek olursak şöyle sonuçlar ortaya çıkacaktır:

Tablo 34'e bakacak olursak bütün okul türlerinde verilen cevaplar arasında en yüksek oran 'SBS / ÖSS'ye daha iyi hazırlanmak için' şıkkına sahiptir. Bu da göstermektedir ki okul türü ne olursa olsun öğrencilerin dershaneye gitmelerinde merkezi yerleştirme sınavları etkili olmaktadır.

Tablo 35'e bakıldığında tüm okul türlerinde en çok hayır cevabı verilmiştir. Bunun en büyük sebebi de dershaneye yüklü miktarda paraların verilmesi ve beklentinin daha fazla olmasıdır. Ayrıca öğrencilerin devamsızlıklarının veliye titiz bir şekilde haber veriliyor olması da önemli bir etkidir.

Tablo 36'da Anadolu lisesinden mezun olacak öğrencilerin %78,6'sının ideallerindeki üniversite kararını kendilerinin verdikleri görülmektedir. Genel liseden mezun olacak öğrencilere bakıldığında bu oran %50'ye inerken, öğretmenlerin etkisinin arttığı görülmektedir. Meslek lisesindeki oranlar ise Anadolu lisesindekiyle benzerdir (%71). Bu sonuçlar göstermektedir ki genel lise öğrencilerinin gelecekleri ile ilgili karar verirken başkalarından fikir alma eğilimleri daha yüksektir.

Tablo 37'de görülmektedir ki; Anadolu lisesi öğrencileri okuldaki öğretmenlerinden faydalanma konusunda %71,4 ile daha çok olumlu cevap vermişlerdir. Genel lise öğrencilerinde bu oran %35,4'e düşmektedir. Meslek lisesi öğrencilerinde de durum Anadolu lisesi öğrencilerindeki gibidir (%71,4).

Tablo 38'de her okul türünde verilen cevap 'katılıyorum' olmuştur. Dershanelerin ortaya çıkmasındaki en önemli sebep merkezi yerleştirme sınavlarına hazırlıktır. Fakat gerek öğrencilerin gerekse velilerin beklentisiyle, okul derslerine de katkısının olduğu görülmektedir. Özellikle çok talep gören birebir ders programları öğrencilerin okul sınavlarının yoğun olduğu zamanlarda büyük önem taşımaktadır.

Tablo 39'da verilen cevaplar ise okul türlerine göre farklılık göstermektedir. Anadolu lisesinde öğrenim gören öğrencilerin % 57,1'i 'katılıyorum' cevabını vererek dershaneye gitmeseler de başarılı olacaklarını düşündüklerini söylemişlerdir. Fakat genel lise öğrencilerinde farklı bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu öğrencilerin % 71,4'ü 'katılmıyorum' cevabını vererek dershaneye gelmedikleri durumda başarısız olacaklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu durumun ortaya çıkmasında genel lise

öğrencilerinin temellerinin daha zayıf olması etkili olmaktadır. Çünkü çoğunlukla herhangi bir Anadolu lisesine veya Fen lisesine yerleşemeyen öğrenciler genel liseyi tercih etmektedirler.

Tablo 40'ta dershaneye daha istekli gelme durumuna göre bakıldığında Anadolu lisesi öğrencilerinin 'katılıyorum' ve 'katılmıyorum' cevapları arasında çok büyük bir fark görülmemektedir. Fakat yine de çoğunluk (% 53,6 ile) 'katılmıyorum' cevabında oluşmuştur. Genel lise öğrencilerinin % 64,3'ü 'katılıyorum' ve % 21,4'ü 'katılmıyorum' cevabını vermiştir. Genel lise öğrencilerinde ortaya çıkan sonucun sebebi büyük oranda şudur ki; bu öğrencilerin başarıları daha düşük olduğu için dershaneden daha çok şey beklemektedirler. Onlar için dersane daha merkezi bir konuma gelmektedir.

Tablo 41: Dershaneye Gitme Sebebine Göre SBS / ÖSS Olmadığında Dershaneye Gelme Durumu

		SBS/ÖSS olmasaydı dershaneye gelmezdim			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershaneye gitme sebebi	Okulda gördüğüm dersleri	1	6		7
	Tekrar etmek için	14,3%	85,7%		100,0%
	SBS / ÖSS'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için	38	35	6	79
		48,1%	44,3%	7,6%	100,0%
	Ailem istediği için	3	3		6
		50,0%	50,0%		100,0%
	Arkadaşlarım da dershaneye gittiği için	1	1		2
		50,0%	50,0%		100,0%
	Okul yetersiz kaldığı için	2	3		5
		40,0%	60,0%		100,0%
	Öğretmenlerimin tavsiyesi üzerine		1		1
			100,0%		100,0%
Toplam		45	49	6	100
		45,0%	49,0%	6,0%	100,0%

Tablo 42: Dershaneye Gitme Sebebine Göre Dershanenin Okul Başarısına Etkisi

		Dershane okuldaki başarımı olumlu yönde etkilemektedir			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershaneye gitme sebebi	Okulda gördüğüm dersleri tekrar etmek için	7			7
		100,0%			100,0%
	SBS / ÖSS'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için	74	2	3	79
		93,7%	2,5%	3,8%	100,0%
	Ailem istediği için	6			6
		100,0%			100,0%
	Arkadaşlarım da dershaneye gittiği için	2			2
		100,0%			100,0%
	Okul yetersiz kaldığı için	3	2		5
		60,0%	40,0%		100,0%
	Öğretmenlerimin tavsiyesi üzerine	1			1
		100,0%			100,0%
Toplam		93	4	3	100
		93,0%	4,0%	3,0%	100,0%

Tablo 43: Dershaneye Gitme Sebebine Göre Dershanelerin Okulların Yükünü Hafifletme Durumu

		Dershaneler okulların yükünü hafifletmiştir			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershaneye gitme sebebi	Okulda gördüğüm dersleri tekrar etmek için	6		1	7
		85,7%		14,3%	100,0%
	SBS / ÖSS'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için	69	1	9	79
		87,3%	1,3%	11,4%	100,0%
	Ailem istediği için	5		1	6
		83,3%		16,7%	100,0%
	Arkadaşlarım da dershaneye gittiği için	1		1	2
		50,0%		50,0%	100,0%
	Okul yetersiz kaldığı için	4	1		5
		80,0%	20,0%		100,0%
	Öğretmenlerimin tavsiyesi üzerine	1			1
		100,0%			100,0%
Toplam		86	2	12	100
		86,0%	2,0%	12,0%	100,0%

Dershaneye gitme sebebinin diğer değişkenlerle ilişkisini inceleyecek olursak;

Tablo 41'e bakıldığında dershaneye gitme sebebi olarak 'Okulda gördüğüm dersleri tekrar etmek için' cevabını verenlerin % 6'sı 'ÖSS / SBS olmasaydı dershaneye gelmezdim' şikkına 'katılmıyorum' cevabını vermişlerdir. Dershaneye gitme sebebi olarak 'ÖSS / SBS'ye daha iyi hazırlanmak için' cevabını verenlerin % 48,1'i 'ÖSS / SBS olmasaydı dershaneye gelmezdim' şikkına 'katılıyorum' cevabını vermişlerdir. %44,3'ü 'katılmıyorum' ve % 7,6'sı fikrim yok cevabını vermişlerdir. Buradan da anlaşılacağı üzere öğrenciler sınava hazırlanmak için dershaneye kayıt olurken zaman geçtikçe dershanenin farklı alanlarda da faydasını görebilmektedirler.

Tablo 42'de; dershaneye gitme sebebi olarak 'SBS / ÖSS'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için' cevabını verenlerin % 93,7'ü 'Dershane, okuldaki başarıımı olumlu

yönde etkilemektedir.’ şikkına ‘katılıyorum’ cevabını vermişlerdir. Sonuç olarak; dershaneye gelme amacı merkezi yerleştirme sınavları olsa da dershanenin okul başarısına olumlu etkisi de olmaktadır.

Tablo 43’te; dershaneye gitme sebebi olarak ‘Okulda gördüğüm dersleri tekrar etmek için’ cevabını verenlerin % 85,7’si ‘Dershaneler okulların yükünü hafifletmiştir’ şikkına ‘katılıyorum’ cevabını vermişlerdir. Dershaneye gitme sebebi olarak ‘SBS / ÖSS’ye daha iyi şekilde hazırlanmak için’ cevabını verenlerin % 87,3’ü ‘katılıyorum’ cevabını vermişlerdir. Ayrıca ‘Ailem istediği için’ cevabını verenlerin % 83,3’ü, ‘Okul yetersiz kaldığı için’ cevabını verenlerin % 80’i, ‘Arkadaşlarım da dershaneye gittiği için’ cevabını verenlerin % 50’si ‘katılıyorum’ cevabını vermişlerdir.

Tablo 44: Dershanede Devamsızlık Durumuna Göre Sınava Hazırlanılan Alan

		Hangi alandan sınava hazırlanıyorsunuz?			Toplam
		Sayısal	Eşit ağırlık	Sözel	
Dershanede devamsızlık yapıyor mu?	Evet	4	8	2	14
		28,6%	57,1%	14,3%	100,0%
	Hayır	18	9	9	36
		50,0%	25,0%	25,0%	100,0%
Toplam		22	17	11	50
		44,0%	34,0%	22,0%	100,0%

Tablo 45: Dershanedeki Devamsızlık Durumuna Göre Dershaneye Daha İstekli Gelme

		Dershaneye daha istekli geliyorum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershanede devamsızlık yapıyor mu?	Evet	16	10	2	28
		57,1%	35,7%	7,1%	100,0%
	Hayır	41	27	4	72
		56,9%	37,5%	5,6%	100,0%
Toplam		57	37	6	100
		57,0%	37,0%	6,0%	100,0%

Dershanedeki devamsızlık durumunun diğer değişkenlerle ilişkisini inceleyecek olursak;

Tablo 44'te 'Dershanede devamsızlık yapıyor musunuz?' sorusuna;

* 'evet' cevabını verenlerin % 28,6'sı sayısal, % 57,1'i eşit ağırlık, % 14,3'ü sözel bölümden sınava hazırlanmaktadır.

* 'hayır' cevabını verenlerin % 50'si sayısal, % 25'i eşit ağırlık ve kalan % 25'i sözel bölümden sınava hazırlanmaktadır.

Buradan şu sonuç çıkmaktadır: Dershanede en az devamsızlık yapan sayısal öğrencileridir. En çok devamsızlık ise eşit ağırlık öğrencilerindedir.

Tablo 45'te 'Dershanede devamsızlık yapıyor musunuz?' sorusuna;

* 'evet' cevabını verenlerin % 57,1', dershaneye daha istekli geldiklerini belirtmişlerdir.

* 'hayır' cevabı verenlerin % 56,9'u da dershaneye daha istekli geldiklerini belirtmişlerdir.

Sonuç olarak öğrenciler devamsızlık yapsalar bile dershaneye daha istekli gelebilmektedirler.

Tablo 46: Sınava Hazırlanılan Alana Göre Dershanenin Alan Dışı Derslere Katkısı

ÖSS		Dershanenin alan dışı derslere katkısı oluyor mu? Katkısı oluyorsa en çok hangi ders?					Toplam
		Hayır	Türkçe	Matematik	Kimya	Biyoloji	
Hangi alandan sınava hazırlanıyorsunuz?	Sayısal		22				22
			100,0%				100,0%
	Eşit ağırlık	10			2	5	17
		58,8%			11,8%	29,4%	100,0%
	Sözel			11			11
				100,0%			100,0%
Toplam		10	22	11	2	5	50
		20,0%	44,0%	22,0%	4,0%	10,0%	100,0%

Tablo 47: Sınava Hazırlanılan Alana Göre Dershanenin Olanaklarından Faydalanma

ÖSS		Dershanemin olanaklarından faydalanma konusunda yeterli çabayı gösteriyorum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Hangi alandan sınava hazırlanıyorsunuz?	Sayısal	20	1	1	22
		90,9%	4,5%	4,5%	100,0%
	Eşit ağırlık	14	3		17
		82,4%	17,6%		100,0%
	Sözel	9	1	1	11
		81,8%	9,1%	9,1%	100,0%
Toplam		43	5	2	50
		86,0%	10,0%	4,0%	100,0%

Sınava hazırlanılan alanın diğer değişkenlerle ilişkisi ise şöyledir:

Tablo 46'da hangi alandan sınava hazırlanıyorsunuz sorusuna;

- * 'sayısal' cevabını verenlerin % 100'ü alan dışı ders olarak Türkçe'de dershanenin katkısını görmektedir.
- * 'eşit ağırlık' cevabını verenlerin % 58'i alan dışı derslerde dershanenin katkısını görmemektedir. % 11,8'i Kimya, % 29,4'ü ise Biyoloji dersinde katkısını gördüğünü belirtmiştir.
- * 'sözel' cevabını verenlerin % 100'ü Matematik dersinde katkısı olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 47'de öğrencilerin hangi alandan sınava hazırlanırsa hazırlansınlar 'Dershanemin olanaklarından faydalanma konusunda yeterli çabayı gösteriyorum' şikkına çoğunluk olarak bakıldığında 'katılıyorum' cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 48: Okuldaki Öğretmenlerden Faydalanmaya Göre Dershanenin Okul Başarısına Etkisi

		Dershane okuldaki başarımlı olumlu yönde etkilemektedir			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Okuldaki öğretmenlerimden yeterince faydalanamıyorum.	Katılıyorum	36	1	2	39
		92,3%	2,6%	5,1%	100,0%
	Katılmıyorum	57	3	1	61
		93,4%	4,9%	1,6%	100,0%
Toplam		93	4	3	100
		93,0%	4,0%	3,0%	100,0%

Tablo 49: Okuldaki Öğretmenlerden Faydalanma Durumuna Göre Dershane ve Okuldaki Öğretmenlerin Karşılaştırılması

		Dershane öğretmenlerim ve okuldaki öğretmenlerim arasında fark vardır			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Okuldaki öğretmenlerimden yeterince faydalanamıyorum	Katılıyorum	29	7	3	39
		74,4%	17,9%	7,7%	100,0%
	Katılmıyorum	3	57	1	61
		4,9%	93,4%	1,6%	100,0%
Toplam		32	64	4	100
		32,0%	64,0%	4,0%	100,0%

Okuldaki öğretmenlerden faydalanma durumunun diğer değişkenlerle ilişkisini ele alacak olursak;

Tablo 48’de; okuldaki öğretmenlerinden yeterince faydalanamadığını düşünenlerin % 92, 3’ü yeterince faydalandığını düşünenlerin ise % 93,4’ü de dershanenin okul başarısını olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir.

Tablo 49’da ise okuldaki öğretmenlerinden yeterince faydalandığını düşünenlerin % 74’ü okul ve dershane öğretmenleri arasında fark olduğunu

düşünmektedir. Okuldaki öğretmenlerden yeterince faydalanamadığını düşünenlerin ise % 93,4'ü okul ve dersane öğretmenleri arasında fark olduğu fikrine katılmamaktadır.

Tablo 50: Dershanelerin Öğrenci Başarısı İçin Gerekliliğine Göre Dershanelerin Ortaya Çıkışı

		Okullardaki eğitim yetersiz olmasaydı dershaneler ortaya çıkmazdı			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershaneler öğrencilerin başarısı için gerekli kurumlardır	Katılıyorum	24	56	6	86
		27,9%	65,1%	7,0%	100,0%
	Katılmıyorum		3		3
			100,0%		100,0%
	Fikrim yok	1	10		11
		9,1%	90,9%		100,0%
Toplam		25	69	6	100
		25,0%	69,0%	6,0%	100,0%

Tablo 51: Dershanelerin Öğrenci Başarısı İçin Gerekliliğine Göre Dershanelerin Sınavlara Hazırlamadaki Rolü

		Dershaneler olmasaydı okullarda sınavlara hazırlanmak zorlaşırdı			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershaneler öğrencilerin başarısı için gerekli kurumlardır	Katılıyorum	70	3	13	86
		81,4%	3,5%	15,1%	100,0%
	Katılmıyorum	2		1	3
		66,7%		33,3%	100,0%
	Fikrim yok	2	1	8	11
		18,2%	9,1%	72,7%	100,0%
Toplam		74	4	22	100
		74,0%	4,0%	22,0%	100,0%

Dershanelerin öğrencilerin başarısı için gerekliliğini ele alacak olursak;

Tablo 50’de; dershanelerin öğrenci başarısı için gerekli olduğunu düşünenlerin % 65’i okullardaki eğitim yetersiz olmasaydı dershaneler ortaya çıkmazdı fikrine katılmamaktadır.

Tablo 51’de; dershanelerin öğrenci başarısı için gerekli olduğunu düşünenler de düşünmeyenler de çoğunluk olarak bakıldığında dershaneler olmasaydı sınavlara hazırlanmanın zor olacağı fikrine katılmaktadırlar. Bu sonucun elde edilmesinin en önemli sebebi ‘öğrenci başarısı’ kavramının okul başarısı olarak da algılanabilmiş olmasıdır.

Tablo 52: Dershanenin Okul Başarısına Etkisine Göre Dershaneye Daha İstekli Gelme Durumu

		Dershaneye daha istekli geliyorum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershane okuldaki başarımla olumlu yönde etkilemektedir.	Katılıyorum	54	33	6	93
		58,1%	35,5%	6,5%	100,0%
	Katılmıyorum	1	3		4
		25,0%	75,0%		100,0%
	Fikrim yok	2	1		3
		66,7%	33,3%		100,0%
Toplam		57	37	6	100
		57,0%	37,0%	6,0%	100,0%

Tablo 53: Dershanenin Okul Başarısına Etkisine Göre Dershanenin Okulların Yüküne Etkisi

		Dershaneler okulların yükünü hafifletmiştir			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershane okuldaki başarımı olumlu yönde etkilemektedir	Katılıyorum	82		11	93
		88,2%		11,8%	100,0%
	Katılmıyorum	2	2		4
		50,0%	50,0%		100,0%
	Fikrim yok	2		1	3
		66,7%		33,3%	100,0%
Toplam		86	2	12	100
		86,0%	2,0%	12,0%	100,0%

Dershanenin okul başarısına etkisini diğer değişkenlere göre incelersek;

Tablo 52’de; dershanenin okul başarısını,

*olumlu yönde etkilediğini düşünenlerin % 58’i dershaneye daha istekli geldiklerini belirtmişlerdir.

* olumlu yönde etkilediği fikrine katılmayanların ise % 75’i dershaneye daha istekli gelmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 53’te; dershanenin okul başarısını,

* olumlu etkilediğini düşünenlerin % 88,2’si dershanelerin okulların yükünü hafiflettiğini düşünmektedir.

* olumsuz etkilediğini düşünenler ise yarı yarıya dershanelerin okul yükünü hafifletmediğini ve hafifletmediğini düşünmektedirler.

Tablo 54: Dershane Öğretmenleri ve Okuldaki Öğretmenler Arasındaki Farka Göre Öğretmenlerden Faydalanma Durumu

		Dershane öğretmenlerimden daha çok faydalanabiliyorum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershane öğretmenlerim ve okuldaki öğretmenlerim arasında fark vardır.	Katılıyorum	32			32
		100,0%			100,0%
	Katılmıyorum	28	27	9	64
		43,8%	42,2%	14,1%	100,0%
	Fikrim yok	3	1		4
		75,0%	25,0%		100,0%
Toplam		63	28	9	100
		63,0%	28,0%	9,0%	100,0%

Tablo 54'e bakıldığında; dershane öğretmenleri ve okul öğretmenleri arasında fark olduğu düşünen öğrenciler de düşünmeyen öğrenciler de çoğunluk verilen cevaplara baktığımızda dershane öğretmenlerinden daha çok faydalandıklarını düşünmektedirler.

Tablo 55: Dershanenin Olanaklarından Faydalanmaya Göre Dershaneye Gelme İsteği

		Dershaneye daha istekli geliyorum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Dershanemin olanaklarından faydalanma konusunda yeterli çabayı gösteriyorum.	Katılıyorum	50	35	5	90
		55,6%	38,9%	5,6%	100,0%
	Katılmıyorum	4	1		5
		80,0%	20,0%		100,0%
	Fikrim yok	3	1	1	5
		60,0%	20,0%	20,0%	100,0%
Toplam		57	37	6	100
		57,0%	37,0%	6,0%	100,0%

Tablo 55'te; dershanenin olanaklarından faydalanma konusunda yeterli çabayı gösteren ve göstermeyen öğrenciler de ortak olarak dershaneye daha istekli geldiklerini

belirtmişlerdir. ‘Kimya Öğretiminde Okul ve Dershane Eğitiminin Karşılaştırılması: Malatya İli Örneği’ adlı çalışmada öğrencilerin %78,6’sı dershaneindeki kimya eğitiminin okuldan daha kaliteli olduğu görüşüne tamamen veya kısmen katıldığını belirtirken %21,4’ü ise dershaneindeki kimya eğitiminin okuldan daha kaliteli olduğuna katılmadıklarını veya hiç katılmadıklarını ifade etmektedirler. Bu durum, hem liseye hem de dershaneye devam eden öğrencilerin önemli bir bölümünün dershane eğitiminin okuldan daha kaliteli olduğuna inandıklarını göstermektedir.

Tablo 56: Öğretmenlerle Olan İletişime Göre Dershaneye İstekle Gelme Durumu

		Dershaneye daha istekli geliyorum			Toplam
		Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Okuldaki öğretmenlerimle olan iletişimim dershane öğretmenlerimle olan iletişimim kadar iyi değildir.	Katılıyorum	25		2	27
		92,6%		7,4%	100,0%
	Katılmıyorum	29	27	3	59
		49,2%	45,8%	5,1%	100,0%
	Fikrim yok	3	10	1	14
		21,4%	71,4%	7,1%	100,0%
Toplam		57	37	6	100
		57,0%	37,0%	6,0%	100,0%

Tablo 56’da; okuldaki öğretmenleriyle iletişimi dershane öğretmenleriyle olduğu kadar iyi olmayan ve iyi olan öğrenciler de çoğunluk olarak bakıldığında dershaneye daha istekli geldiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerle yapılan görüşme cevapları şöyledir:

1 nolu kişi (Kadın)

1) 54 yaşındayım.

2) Türk Dili ve Edebiyatı.

3) 5 yıl çalıştım.

4) Devlette 21 yıl 9 ay çalıştım. Ardından 6 yıl özel kolejlerde çalıştım. Şu anda bir dershane edeyim.

- 5) Eğitim sistemindeki çarpıklık, devlet okullarının yetersizliği ve en önemlisi sınav sisteminin yanlışlığı. Yeteneğe yönelik değil de bir çok alanda belli soru kalıpları üzerinden yapılan bir sınav sistemi var. Devletin planlamasındaki eksiklik. İstihdam yaratma ihtiyacı.
- 6) Okul daha tatmin edici. Çünkü sadece öğrenim değil rol model olma, eğitime, öğrenciyi yönlendirme daha rahat. Dershaneler de ise mevcut sistemdeki soru çeşitliliği daha verimli.
- 7) Bu sistem sürdüğü sürece devam eder.
- 8) Kapatılamaz. Başka bir adla devam eder. Çünkü binlerce çalışanı nasıl değerlendirecekleri konusunda tatmin edici bir açıklama yok. Kapatılırsa bir iki yürüyüş dışında bir şey olmaz. Çünkü dersane çalışanları örgütlü değil, çok ucuz rakamlara çalışıyorlar ve hiç bir iş güvenceleri yok.
- 9) Okullar olmazsa dershaneler işe yaramaz. Alt yapıyı okul hazırlar dershaneler verilen bilgiyi uygulamaya döker. Pratiklik kazandırır. Her şeyi verecek kapasitede olsalardı dershaneye giden her öğrencinin kazanması gerekirdi. Oysa dershaneler belli sınıflar üzerinde yoğunlaşır. Yılsonunda o listeyle şovunu yapar. Yani bir dershanede 500 öğrenci vardır 20 kişilik kazanan listesini asmak yeterli oluyor. Kimse de çıkıp 450 kişi ne yaptı diye sormuyor. Çünkü insanların egoları öyle yüksek ki her veli öğrencisinin o 20 kişilik listede olacağını düşünüyor.
- 10) Ben her üç cephede de farklı bir yaklaşım görmedim. At binicisine göre kişner. Kuralları ben koyarım. Çünkü öğrenci kimden ne ölçüde yararlanacağını kestirebiliyor. Sadece dershaneye daha motive olmuş bir biçimde geliyorlar. Zaman sorunu olduğunun farkındalar.
- 11) Yıllardır böyle bir kanının (dershanesiz olmaz) yaygınlığı. Okul öğretmenlerinin yetersizliği ya da olayı paraya tahvil etmeleri. Ders geçmek için öğrencinin özel ders alması gerektiğine olan eğilimleri. Okuldaki öğretmenlerin yeterince denetlenmemesi. İyi ve kötünün farkının olmaması, öğrenciye yaklaşımın katı olması ya da çok gevşek olması, kuralsızlık, boş vermişlik vs. Tüm bunlar öğrencinin dershaneye yönelmesindeki temel nedenler. Dershanelere para verdikleri için daha kontrollü oluyorlar. Öğretmenler de işlerini kaybetmemek adına daha ılımlı ve sevecen yaklaşıyor.

2 nolu kişi (Kadın)

1) 34

2) Kimya

3)15.yılım

4) Hayır

5) Eğitimdeki yanlış politika, okullardaki eğitim eksikliği, okul öğretmenlerinin kendini geliştirmede yetersiz oluşu.

6) Okulda çalışmadım.

7) Eğer okullar daha kaliteli eğitim verir ve üniversite sınavı kalkarsa tabi ki evet.

8) Eğer dershanelerde çalışan o kadar insanı devlete atayabilecek, diğeri çalışanlara iş olanağı sunacaksa, okullardaki öğretmen kalitesini daha yukarı çekip bu işin profesyonelce yapılmasını sağlayacaksa kapatılsın çünkü emeğimiz sömürülüyor. Ama bunlar sağlanamazsa durum çok vahim.

9) Her okul ve her kadro için bunu söyleyemem ama her geçen yıl öğrencilerin durumu daha da kötüleşiyor, bize gelen öğrencilerin kalitesi yerlerde, lise sona gelmiş bırakın kimyayı çarpım tablosunu, doğru orantı ters orantıyı bilmeyen bir kitle ile karşılaşırız. Bize 10. sınıfta öğretmenimiz derste neskafe içip oturuyor, benim milli eğitimde tanıdıklarım var burayı seviyorum bu yüzden gitmem diyen, şikayet edilse de ders anlatmadığı halde kovulmayan hocalar var. Bu durumda öğrenciler ile karşılaşınca bizde iyimser olamıyoruz ama her yıl olmasa bile 5 yılda bir tıpkı bize uygulanan KPSS gibi kadrodaki öğretmenlere de alan başarısı testi uygulansa herkes kendine biraz çeki düzen verir ve dershanelere gerek kalmaz aslında.

10) Çok daha kaliteli olduğumuzu, neden bizim gibi öğretmenlerin okullarda olmadığını söylüyor ve memnun oluyorlar, dersi seviyorlar, ilgiden hoşlanıyorlar. Beklenti ise açık olduğundan daha iyisi olmak ama şimdiki nesil öyle kötüleşmeye başladı ki hem sosyal hem kültürel hem de ders açısından iyi insan iyi öğrenci yetiştirmek artık neredeyse imkansız. Atamızın kemikleri sızlıyor.

11)okul yetersizliği ve tabi ki üniversiteye hiçbir okulun hazırlamıyor, buna göre çalışma sistemi uygulamıyor olmaları.

3 nolu kişi (Erkek)

- 1) 35
- 2) İngilizce
- 3) 12
- 4) Hayır çalışmadım
- 5) ÖSS, OKS gibi sınavlar ve rekabetin çok olması.
- 6) Sadece dershanede çalıştım
- 7) İhtiyaç bitmez çünkü bu yarış hep devam edecektir bir şekilde
- 8) Dershaneler kapansa da mutlaka alternatifleri ortaya çıkacaktır. Sonuçta arz talep meselesi. Kimse dershaneye gitmeseydi bu kadar çoğalamazlardı.
- 9) Bence bu şehre ve okulun niteliğine göre değişiyor. Çünkü öğrencilerin bir kısmı, az da olsa, okuldan donanımlı ve bilinçli geliyor. Ama maalesef çoğu da boş.
- 10) Öğrencilerle iletişimim iyi. Dershane ortamı olduğu için daha rahatlar. Size daha yakın olmak istiyor çoğu
- 11) Bence dershaneye gelme sebepleri var olan yarış ortamı. Her aile çocuğu için en iyisini istiyor ama çocuğun ne yaptığına bakmıyor.

4 nolu kişi (Erkek)

- 1) 40
- 2) Matematik
- 3) 5
- 4) Evet. Şu anda hem bir okulda görev yapıyorum hem de bir dershanede.
- 5) Tamamen değişen sistemler bence. Her sene yapılan değişiklikler ailelerin gözünü korkutuyor. Sınavların adı değişiyor ama içerik aynı aslında. Bunun farkında değil hiç kimse.
- 6) Okul ve dershane ortamları çok farklı. Ama dershanede beklenti daha çok olduğu için daha iyi olmalısınız.
- 7) Bunu zaman gösterir. Ama bir anda da olmaz.
- 8) Kapatılırsa baya ses getirir. Çünkü artık öğrencilerin ikinci okulu gibi oldu. Oraya devam etmek daha önemli.

- 9) Okulları bir kenara atamayız. Ama kalabalık sınıflar, temelin iyi olmayışı olumsuz sonuçlar yaratıyor.
- 10) Öğrencilerin beklentisi genelde ilgi. Tabi bu dershanelerde daha belirgin. Okulda öğrenemediği zaman dershaneye başvuruyor.
- 11) Yoğun programlarda ve az kişiyle daha iyi öğreneceklerini düşünüyorlar. Evde çalışmaktansa dershane ortamını tercih ediyorlar.

5 nolu kişi (Kadın)

1. Yaş:32
2. Fen bilimleri öğretmeni
3. 10.senem
4. Hep özel dershane ve özel okulda çalıştım hala çalışmaktayım.
5. Okulların yeteri kadar eğitimi iyi verememesi öğrencilerin ek takviye alma ihtiyaçlarının doğmasına sebep oluyor.
6. Dershanedeki çalışmalar.
7. Bence eğitim kalitesi artırılmadığı sürece bitmez.
8. Bence kapatılmaması gerekiyor. Kapatılırsa özel dersler artar bir de kayıtsız kurum sayısı artacaktır. Yeni eğitim sistemiyle ilgili ön çalışmalar temelde oturttular ve eğitimin işleyişi okullarda böyle olduğu sürece olumsuzlukla sonuçlanacaktır dershanelerin kapanması.
9. Yüzdeliğe vurursak çok kalitesiz özel okulların dışında % 20 civarında görüyorum.
10. Yaklaşımları iyi.
11. Hem okul eksiklerini konu bazında kapatmak hem de test çözme tekniğini öğrenmek hem de deneme sınavında süreyle çözmeye alışmak. Yani kısaca çok amaçlı olduğunu düşünüyorum.

6 nolu kişi (Kadın)

- 1) 35
- 2) Felsefe Grubu Öğretmeni
- 3) 12 yıl
- 4) Daha önce çalışmadım. İki yıldır özel okulda çalışıyorum.
- 5) Üniversite eğitiminin eleme yoluyla öğrenci kabul ediyor olması.

6) Öğretimden ziyade eğitime yönelik faaliyetler

7) Bitmez.

8) Kapatılmasının sorunu çözeceğine inanmıyorum. Çünkü en iyileri seçmeye yönelik bir sistemde rekabet kaçınılmaz olarak devam edecektir. Kapatılması özel ders piyasasını yaygınlaştıracak, kayıt dışı ekonomiye bir yenisi daha eklenecektir. Üstelik yine dar gelirli için sıkıntılı bir süreç başlayacaktır. Çünkü özel ders aldırarak dershaneye öğrenci göndermekten çok daha zor ekonomik olarak.

9) Devlet okulları için bilemiyorum ama özel okullarda öğrenciye katkısının yüksek olduğunu düşünüyorum.

10) Öğrenci yaklaşımına ilişkin dersane öğrencilerinden olumlu yaklaşımlar gördüm. Ancak velilerin çoğu ve öğrencilerin bir kısmının dersane öğretmenine yeterli saygı göstermediğini gözledim. En büyük beklenti, kısa ve etkili konu anlatımı, üniversite sınavında ilgili sorulardan maksimum başarıyı göstermelerini sağlamak.

11) Hedefi olan az sayıda öğrenci için başarı. Çoğu bu bilinçten yoksun ya aile baskısıyla ya çevre baskısı ve kendini mecbur hissettiği için ya da vicdanını rahatlatmak ve de bir kısmı da sosyal faaliyet olarak gördükleri için dershaneye gidiyor.

Velilerle yapılan görüşmelerden alınan cevaplar ise şöyledir;

1 nolu kişi (Kadın)

1) İki

2) Bir

3) Öss'ye hazırlanırken

4) Daha çok soru çözüp programlı çalışmaları için.

5) Hem kendi istedi hem biz aile olarak istedik.

6) Tabi ki öğrencilerin başarılı olmasına katkıda bulunmalarını istiyorum.

7) Büyük ölçüde ulaştık.

2 nolu kişi (Kadın)

1) Bir

2) Bir

3) SBS'ye hazırlanırken

4) Evde ders çalışmadığı için.

5) Kendisi dershaneye gitmek istedi.

6) Öğrencileri sıkı şekilde kontrol ve eksikleriyle ilgilenmelerini isterim.

7) Bazı eksikler olsa da amaca ulaştık.

3 nolu kişi (Erkek)

1) 2

2) 2

3) Hem ÖSS hem SBS için gittiler.

4) Yapılan sınavlara hazırlanmada gerekli olduğunu düşündüğümüz için dershaneye gittiler.

5) Kendileri istediler, biz de destekledik.

6) Öğrencilerle yakından ilgilenmelerini beklerim.

7) Evet amacımıza ulaştık.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sosyolojik olduğu kadar felsefi bir kavram olan eğitim, bilgi aşıl原因 ve bilgiyi aşıl原因 ideolojiler, müfredat programları ve pedagojik teknikler ile kişiliklerin ve kültürlerin toplumsal bakımdan yeniden üretilmesini kapsar. Pratikte ise eğitim sosyolojisinin en çok ilgilendiğı konu okul eğitimi, özellikle (yüksek eğitim, ek eğitim, yetişkin eğitimi ve sürekli eğitim dahil olmak üzere) modern sanayi toplumlarının toplu eğitim sistemleridir. Okul örgütlenmesi ve pedagoji, birbiriyle rekabet eden en az dört eğitim felsefesine dayanmaktadır: elitist ya da Platoncu eğitim; açık ya da ansiklopedik eğitim, mesleki eğitim; yurttaşlık eğitimi. Sosyologlar, bunlardan hangisinin ön plana çıkacağını iktidar yapısı ile tek tek toplumların ihtiyaçlarının belirlediğı görüşündedirler (Marshall, 1999: 174). Dershaneler de bir günde ortaya çıkmış kurumlar değillerdir. Eğitim sisteminde meydana gelen değişiklikler sonucunda dershaneler bu denli yaygınlaşmıştır.

Elde edilen sonuçlar göstermektedir ki dershaneler öğrenciler açısından merkezi bir önemde bulunmaktadır. Aileler her türlü maddi imkânlarını zorlayarak çocuklarını dershanelere göndermeye çalışmaktadırlar. Öyle ki artık dershaneler başarı için vazgeçilmez bir konuma gelmişlerdir. Öğrenciler o yıl merkezi bir yerleştirme sınavına girmeyecek dahi olsalar dershaneyle gitmektedirler. Bunun en önemli sebebi de son sınıfa geldiklerinde ‘rakip’lerinden daha önde olmak istemeleridir. ‘Rakip’ kelimesi eğitim alanında kullanılınca kulağı pek hoş gelmemektedir. Fakat öğrencilerin adeta kısıtlı olan kontenjanlar için yarıştırılıyor olması bu kavramı kullanılır kılmıştır.

Öğrenciler, eksiklerini kapatma konusunda okuldan çok dershanelere başvurumaktadırlar. Merkezi yerleştirme sınavlarının test şeklinde uygulanıyor olması öğrenciler için olumsuz bir durum yaratmaktadır. Çünkü öğrenciler konunun derinine inerek ve özümseyerek öğrenmek yerine sınavda çıkacak konuları ve sınavda çıktığı kadarını öğrenmek eğilimindedirler. Bu da eğitim sistemimizde rastlayabildiğimiz bir olumsuzluğu ortaya çıkarmaktadır; ezberci eğitim. Sürekli test tekniğine alışan öğrenciler üniversite okumaya başladıklarında zorluk çekmektedirler. Kendilerini sözlü olarak ifade etme becerileri gelişmemektedir.

Bu anlamda alınması gereken önlemler vardır. Öncelikle dershaneyle giden öğrenci için okulun ikinci plana atılması durumu önlenmelidir. Dershaneler okulun verdiklerini destekler durumda olmalıdır. Bunun sağlanması için okul ve dershane

işbirliğı önemlidir. Son zamanlarda okul ve dershanedeki rehberlik öğretmenleri öğrencilerin sınav sonuçlarını değerlendirme konusunda işbirliğı içindedirler. Aynı zamanda okullarda dershanelerin deneme sınavları uygulanmaktadır. Bu hem dershanelerin tanıtımı için yapılmakta aynı zamanda okullarda dershaneye gidemeyen öğrencilerin durumlarını öğrenmeleri için faydalı olmaktadır. Son zamanlarda dershanelerin kaldırılacağına ilişkin haberler yayılmış olsa da henüz bir netlik bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (2008) *Türk Eğitim Tarihi*, Pegem Yayıncılık: Ankara
- Altundağ, Ü., Nartgün, Ş. S. ve Özen R. (2011) 'Öğrencilerin Sosyal ve Ekonomik Yaşamlarına Dershanelerin Etkisi', *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 27-29 Nisan 2011, Antalya, Siyasal Kitabevi: Ankara
- Ankara Ticaret Odası İnternet Sitesi (2004) *Dershaneler Dosyası*
<http://www.atonet.org.tr/yeni/index.php?p=235&l=1>
- Aytaç, K. (1984) *Eğitim Politikası Üzerine Konuşmalar*, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları: Ankara
- Atatürk Araştırma Merkezi (2004) *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi 2*, Can Yayınevi: Ankara
- Dağlı, S. (2006) *Özel Dershanelere Öğrenci Gönderen Velilerin Özel Dershaneler Hakkındaki Görüş ve Beklentiler (Kahramanmaraş Örneği)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş sütçü İmam Üniversitesi: Kahramanmaraş
- Duru, Ü. (2007) *Ankara Şehrinde Dershanelerin Dağılışı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara
- Ergün, M. (1992) *Eğitim ve Toplum*, Ocak Yayınları: Ankara
- Gök, F. (2005) 'Üniversiteye Girişte Umut Pazarı: Özel Dershaneler' *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, c. III., s. 102-109.
- Güven, İ. (2010) *Türk Eğitim Tarihi*, Naturel Yayıncılık: Ankara
- Harf Devrimi (2012) <http://www.ataturkdevrimleri.com/yazi-64-harf-devrimi.html>
<http://tr.wikipedia.org/>
- Köse, E. Ö., Kurt, M. ve Temelli, A. (2010) 'Özel Dershanelerin Biyoloji Öğretimine Katkılarının Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi' *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, c. 3, s. 2, ss. 149.
- Köse, M. R. (1999) 'Üniversiteye Giriş ve Liselerimiz' *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 2, ss. 51-60.
- Marshall, G. (çev. Akınhay, O., Kömürcü, D.) (1999) *Sosyoloji Sözlüğü*, Bilim ve Sanat Yayınları: Ankara
- MEB (2010) *18. Milli Eğitim Şurası Kararları*, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı: Ankara

Milli Eğitim Bakanlığı Resmi İnternet Sitesi (2012) *Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve Medreselerin Kaldırılması*

http://www.meb.gov.tr/belirligunler/10kasim/inkilaplari/egitim/tevhidi_tedrisat.htm

Öğütverici, A. (1996) *Özelleştirme Örneği Olarak Özel Dershane Eğitimi*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi: İzmir

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2012) www.osym.gov.tr

Özden, M. (2010) 'Kimya Öğretiminde Okul ve Dershane Eğitiminin Karşılaştırılması: Malatya İli Örneği' *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, c. 8, s. 2, ss. 397-416.

http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2010_cilt8/sayi_2/397-416.pdf

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (2012) <http://ookgm.meb.gov.tr/>

Sakaoğlu, N. (1992) *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi*, İletişim Yayınları: İstanbul

Sabah Gazetesi İnternet Sitesi (2012) *Dershaneler Azaldı Özel Okullar Arttı*

<http://www.sabah.com.tr/Egitim/2012/05/16/dershaneler-azaldi-ozel-okullar-artti>

Tanilli, S. (1996) *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*, Cem Yayınevi: İstanbul

Tezcan, M. (1997) *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları: Ankara

Toprak, G. N. (2008) *Cumhuriyetin İlk Döneminde Türk Eğitim Sistemi ve Köy Enstitüleri*, Yüksek Lisans Tezi: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyon

Türk Eğitim Derneği (2005) *Türkiye'de Üniversiteye Giriş Sistemi Araştırması ve Çözüm Öneriler*, www.ted.org.tr

Türk, E.ve Katırcı, M. (2010) *Cumhuriyet Döneminde Türk Milli Eğitim Sistemindeki Gelişmeler*, M.E.B. Strateji Geliştirme Başkanlığı: Ankara

Ünsal, N. (2012) 'Türkiye'de Eğitim Planlaması ve Kalkınma Planlarında Eğitim' *Eğitim Bülteni Dergisi*, www.egitimbulteni.com

Uygun, S. (2012) *İslamiyet'ten Sonra Türklerde Eğitim*, www.selcukuygun.com

<http://fatihprojesi.meb.gov.tr>

<http://ookgm.meb.gov.tr/mevzuat.html>

www.meb.gov.tr

www.mevzuat.meb.gov.tr

www.pegem.net

www.tarihim.org

www.tbmm.gov.tr

www.tdk.gov.tr

EK 1: İzmir'deki Özel Dershaneler

ÖZEL EFE UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TİRE	2325128393
ÖZEL MAVİ KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TİRE	2325128251
ÖZEL EGE KAVRAM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TİRE	2325128288
ÖZEL TİRE KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TİRE	2325128269
ÖZEL BAYINDIR SINAV DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYINDIR	2325816577
ÖZEL ALAZ KAVRAM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BERGAMA	2326324545
ÖZEL İLGİLİ UĞUR DERSHANESİ BERGAMA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BERGAMA	2326168900
ÖZEL ALGAN FEN BİLİMLERİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BERGAMA	2326314262
ÖZEL ÖZ KÖRFEZ DERSHANESİ ANAFEN ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BERGAMA	2326336324
ÖZEL TÜRKÇE-İNGİLİZCE-FEN-MATEMATİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BERGAMA	2326332610
ÖZEL BERGAMA ÖZKÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BERGAMA	2326321840
ÖZEL URLA BİL DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	URLA	2327545680
ÖZEL FEN VE SOSYAL BİLİMLER DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	URLA	2327543558
ÖZEL BERKAY UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	URLA	2327542050
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ URLA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	URLA	2327547154
ÖZEL EFE AÇI DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇİĞLİ	2323292525
ÖZEL ÇİĞLİ ÇÖZÜM DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇİĞLİ	2323761793
ÖZEL İZMİR SINAV DERSHANESİ ÇİĞLİ ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇİĞLİ	2323294444
ÖZEL YENER DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇİĞLİ	2323760504
ÖZEL EGE Pİ ANALİTİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇİĞLİ	2323293031
ÖZEL DEĞERLİ KÖRFEZ DERSHANESİ ÇİĞLİ ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇİĞLİ	2323860707
ÖZEL ÇİĞLİ SEVİYE DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇİĞLİ	2323866608
ÖZEL ALİAĞA SINAV DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ALİAĞA	2326169565
ÖZEL ALİAĞA FINAL DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ALİAĞA	2326160595
ÖZEL İLGİLİ UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ALİAĞA	2326168900
ÖZEL ALİAĞA KÖRFEZ	Özel Dershane	İZMİR	ALİAĞA	2326171300

DERSHANESİ				
ÖZEL ÇAĞDAŞ SINAV DERGİSİ DERSHANESİ GAZİEMİR ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322526260
ÖZEL EĞİTİM ANALİZ FEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322520349
ÖZEL LİDER BİLİM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322524648
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322522328
ÖZEL NARLIDERE FEN BİLİMLERİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	NARLIDERE	2322382535
ÖZEL NARLIDERE US DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	NARLIDERE	2322394400
ÖZEL İZMİR SINAV DERSHANESİ ALSANCAK ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	NARLIDERE	2322382144
ÖZEL OĞUZHAN ÖZKAYA DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	GÜZELBAHÇE	2322344037
ÖZEL BOSTANLI KONSEPT DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323302018
ÖZEL İLGİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323373239
ÖZEL KARŞIYAKA PİANALİTİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323232233
ÖZEL YÖNELİM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323644491
ÖZEL İZMİR SINAV DERSHANESİ KARŞIYAKA SAHİL ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323699494
ÖZEL FEN DERSHANESİ ÇARŞI ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323646767
ÖZEL EKOL DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323819595
ÖZEL İZMİR SINAV DERSHANESİ KARŞIYAKA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323682222
ÖZEL EGE FEN BİLİMLERİ DERSHANESİ ATAKENT KARŞIYAKA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323372777
ÖZEL ÖZGÜN DERSHANESİ BOSTANLI ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323363736
ÖZEL KARŞIYAKA ZAFER DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323230534
ÖZEL KARŞIYAKA GENÇ ÖNCÜ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323830344
ÖZEL UĞUR DERSHANESİ KARŞIYAKA 2. ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323813636
ÖZEL DEĞERLİ KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323693311
ÖZEL KARŞIYAKA BİL DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323815454
ÖZEL İZMİR KARŞIYAKA ELİT DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323681828
ÖZEL YENİ DORUK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323812600

ÖZEL UĞUR DERSHANESİ KARŞIYAKA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323640607
ÖZEL DEĞERLİ KÖRFEZ DERSHANESİ KARŞIYAKA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323693510
ÖZEL ADAY DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323818028
ÖZEL DEĞERLİ KÖRFEZ DERSHANESİ SAHİL ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323697288
ÖZEL ÖNCÜ BİREY DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323692031
ÖZEL KARŞIYAKA FEN BİLİMLERİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323691155
ÖZEL ÖNCÜ BİREY DERGİSİ DERSHANESİ KARŞIYAKA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323645858
ÖZEL FEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323640999
ÖZEL ÇAĞDAŞ ÇİZGİ SEVİYE DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARŞIYAKA	2323233660
ÖZEL ÖDEMiŞ SINAV DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÖDEMiŞ	2325441888
ÖZEL MARAL DERSHANESİ İLKÖĞRETİM ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÖDEMiŞ	2325433422
ÖZEL ÖDEMiŞ UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÖDEMiŞ	2325454775
ÖZEL KÖRFEZ DERSHANESİ 2. ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÖDEMiŞ	2325447707
ÖZEL KÖRFEZ DERSHANESİ ÖDEMiŞ ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÖDEMiŞ	2325444225
ÖZEL ÖDEMiŞ BİREY DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÖDEMiŞ	2325448112
ÖZEL MARAL DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÖDEMiŞ	2325433428
ÖZEL ÖNCE BİREY DERGİSİ DERSHANESİ BAYRAKLI ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYRAKLI	2323473055
ÖZEL BAŞLANGIÇ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYRAKLI	2323453553
ÖZEL SON SÖZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYRAKLI	2323486400
ÖZEL EGE FEN BİLİMLERİ DERSHANESİ BORNOVA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYRAKLI	2323888787
ÖZEL KIZILHİSAR KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYRAKLI	2323487777
ÖZEL GÜMÜŞPALA SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYRAKLI	2323729430
ÖZEL BAYRAKLI SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BAYRAKLI	2323461010
ÖZEL EMEL ALTIN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322713343
ÖZEL EGE SİSTEM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322775525
ÖZEL EGE FEN BİLİMLERİ DERSHANESİ HATAY NOKTA	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322440808

ŞUBESİ				
ÖZEL ÇAMLIK YENİ UFUK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322377799
ÖZEL KARABAĞLAR POYRAZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322641692
ÖZEL KAZANIM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322620804
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ YEŞİLYURT ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322506767
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ KARABAĞLAR ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322648586
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ BOZYAKA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322619090
ÖZEL KIVANÇ KAYA DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322509174
ÖZEL BÜYÜK EGE DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KARABAĞLAR	2322449393
ÖZEL DİKİLİ DORUK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	DİKİLİ	2326714323
ÖZEL DİKİLİ ÖVÜNC DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	DİKİLİ	2326719099
ÖZEL MARAL KIRAZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KIRAZ	2325724553
ÖZEL KIRAZ BİREY DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KIRAZ	2325724388
ÖZEL TİRE DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TİRE	2325123191
ÖZEL DÜŞÜM MATEMATİK – FEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2323395511
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ ÇAMDİBİ ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2324624858
ÖZEL UĞUR DERSHANESİ BORNOVA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2323739175
ÖZEL BORNOVA KÜLTÜR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2323886656
ÖZEL İLK YÜKSELİŞ DERSHANESİ (MTSK BÜNYESİNDE)	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2323428505
ÖZEL BİLMER DERSHANESİ (BİLGİSAYAR KURSU BÜNYESİNDE)	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324486648
ÖZEL BUCA UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324875454
ÖZEL AKTİF EĞİTİM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324389600
ÖZEL NET FEN DERSHANESİ EVKA-1 ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324209949
ÖZEL ŞİRİNYER PLANALİTİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324268184
ÖZEL NET FEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324390299
ÖZEL İZMİR SINAV	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324405544

DERSHANESİ BUCA ŞUBESİ				
ÖZEL ÜÇKUYULAR Pİ ANALİTİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324425666
ÖZEL BUCA BİREY DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324390800
ÖZEL BUCA KAZANIM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2322769330
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ YIKIKKEMER ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324483111
ÖZEL EVEREST DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324480248
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ GEDİZ ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2322757595
ÖZEL ŞİRİNYER KAVRAM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324381717
ÖZEL BURÇ KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324875915
ÖZEL KÖRFEZ DERSHANESİ BUCA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324480808
ÖZEL ÖZGÜN DERSHANESİ BUCA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324425828
ÖZEL BUCA GELECEK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324484466
ÖZEL BUCA ÖZDEMİR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324425050
ÖZEL EGE YÜKSELİŞ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BUCA	2324386606
ÖZEL YARIMADA PRESTİJ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇEŞME	2327168686
ÖZEL ÇEŞME US DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	ÇEŞME	2327129290
FOÇA ÖZEL UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	FOÇA	2328122425
ÖZEL FEN DERSHANESİ ESKİ FOÇA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	FOÇA	2328125658
ÖZEL KEMALPAŞA Pİ ANALİTİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KEMALPAŞA	2328780178
ÖZEL BİREY DERSHANELERİ KEMALPAŞA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KEMALPAŞA	2328785919
ÖZEL ÇAĞDAŞ SINAV DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KEMALPAŞA	2328782004
ÖZEL ALTINKIRAZ KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KEMALPAŞA	2328782698
ÖZEL FÜZYON DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KINIK	2326871307
ÖZEL MENDERES SİSTEM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENDERES	2327822393
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ MENDERES ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENDERES	2327826737
ÖZEL ÖZDERE UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENDERES	2327988090
ÖZEL MENEMEN UĞURLU UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENEMEN	2328312008

ÖZEL ÖZGÜR ZAFER DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENEMEN	2328325554
ÖZEL SEVİYE DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENEMEN	2328323050
ÖZEL EYLÜL TUDEM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENEMEN	2328329988
ÖZEL ÇOŞKU KÖRFEZ DERSHANESİ 2. ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENEMEN	2328315353
ÖZEL YENİ BİRİM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	MENEMEN	2328315788
ÖZEL BİL DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	SEFERİHİSAR	2327435343
ÖZEL SEFERİHİSAR ÇÖZÜM DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	SEFERİHİSAR	2327435200
ÖZEL SELÇUK BELEDİYE SPOR EFES DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	SELÇUK	2328928059
ÖZEL SELÇUK ÇÖZÜM DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	SELÇUK	2328928699
ÖZEL SELÇUK KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	SELÇUK	2328924493
ÖZEL AKTİF Pİ- ANALİTİK MATEMATİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TORBALI	2328555502
ÖZEL FİZİK KİMYA BİYOLOJİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TORBALI	2328555861
ÖZEL TORBALI UĞUR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TORBALI	2328555755
ÖZEL ÇAĞDAŞ SINAV DERGİSİ DERSHANESİ TORBALI ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	TORBALI	2328568887
ÖZEL UMUT KÖRFEZ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TORBALI	2328556858
ÖZEL ALTIN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	TORBALI	2328567010
ÖZEL İZMİR YENİ SİSTEM DERSHANESİ BALÇOVA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BALÇOVA	2322854922
ÖZEL BİLGİNCE BUTİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BALÇOVA	2322770326
ÖZEL EGE SİSTEM DERSHANESİ BALÇOVA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BALÇOVA	2322790157
ÖZEL SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ BALÇOVA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BALÇOVA	2322597656
ÖZEL GAZİEMİR BİL VİP DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322209090
ÖZEL UĞUR DERSHANESİ GAZİEMİR ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322518080
ÖZEL GAZİ KAVRAM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322518930
ÖZEL KÖRFEZ DERSHANESİ GAZİEMİR ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322515656
ÖZEL GAZİ Pİ ANALİTİK DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322525852
ÖZEL İZMİR ÇÖZÜM DERGİSİ	Özel Dershane	İZMİR	GAZİEMİR	2322521919

DERSHANESİ				
ÖZEL İZMİR ZİRVE DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324468080
ÖZEL KONAK SEVİYE DERGİSİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324849383
ÖZEL EGE REKOR DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324643401
ÖZEL SİNAN KUZUCU DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324897698
ÖZEL REKORTMEN DERSHANELERİ ALSANCAK ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324633838
ÖZEL POYRAZ EĞİTİM KURUMLARI DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324822182
ÖZEL İLGİ SINAV HAZIRLIK MERKEZİ DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324643189
ÖZEL GÜLTEPE SELÇUK ANAFEN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324571001
ÖZEL ETKİN DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	KONAK	2324892137
ÖZEL ESDİL EĞİTİM KURUMLARI DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2323394724
ÖZEL DÖNEM DERSHANESİ	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2324693001
ÖZEL DEĞERLİ KÖRFEZ DERSHANESİ BORNOVA ŞUBESİ	Özel Dershane	İZMİR	BORNOVA	2323430000

Ek 2: Anket Örneği

1) Cinsiyetiniz

☐ K

☐ E

2) Yaşınız:.....

3) Okumakta olduğunuz okulun adı:.....

4) Yaşadığınız semt:.....

5) Kaç kardeşiniz?

☐ Tek

☐ 2

☐ 3

☐ 4 ve daha fazla

6) Evde kaç kişi yaşıyorsunuz?.....

7) Eve giren ortalama gelir?

☐ Asgari ücret

☐ 1000-1500 TL

☐ 1501-2000 TL

☐ 2000 TL'den fazla

8) Evinizin mülkiyet durumu?

☐ Kira

☐ Kendimize ait

☐ Lojman

☐ Diğer (belirtiniz).....

9) Oturduğunuz konutun şekli?

☐ Gecekondu

☐ Müstakil ev

☐ Apartman

☐ Site

☐ Diğer (belirtiniz).....

10) Hangi tür liseden mezun oldunuz veya olacaksınız?

☐ Anadolu lisesi

☐ Özel lise

☐ Fen lisesi

☐ Askeri lise

☐ Sosyal bilimler lisesi

☐ Güzel sanatlar lisesi

☐ Açık lise

- () Genel lise
() Meslek lisesi

11) Dershaneye gitme sebebiniz nedir?

- () Okulda gördüğüm dersleri tekrar etmek için
() SBS / ÖSS 'ye daha iyi şekilde hazırlanmak için
() Ailem istediği için
() Arkadaşlarım da dershaneye gittiği için
() Okul yetersiz kaldığı için
() Öğretmenlerimin tavsiyesi üzerine
() Diğer.....

12) Dershanede devamsızlık yapıyor musunuz?

- () Evet () Hayır

13) Evetse nedenleri?

.....
.....
.....

14) Ailenizde sizden başka dershaneye giden var mı?

- () Evet () Hayır

15) İdealinizdeki üniversite / bölüm nedir?.....

16) Bu kararı almanızda ne / neler etkili oldu?

- () Ailem
() Tamamen kendi kararım
() Arkadaşlarım
() Öğretmenlerim
() Diğer.....

17) Hangi alandan sınava hazırlanıyorsunuz?

- () Sayısal () Eşit ağırlık () Sözel () Yabancı dil

18) İyi bir dershane sizce nasıl olmalıdır?

.....
.....
.....

19) Üniversite tercih dönemleri sırasında dershanenizden beklentiniz nedir?

.....
.....
.....

.....
 20) Dershanenin alan dışı derslerinizde katkısı oluyor mu evet ise en çok hangi derslere katkısı oluyor?

- () Türkçe () Matematik () Geometri () Fizik () Kimya () Biyoloji () Tarih
 () Coğrafya () Felsefe () Yabancı dil

	Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok
Okuldaki öğretmenlerimden yeterince <u>faýdalanamıyorum.</u>			
SBS / ÖSS olmasaydı dershaneye <u>gelmezdim.</u>			
Dershaneler öğrencilerin başarısı için gerekli kurumlardır.			
Dershane okuldaki başarıyı olumlu yönde etkilemektedir.			
Dershane öğretmenlerim ve okuldaki öğretmenlerim arasında fark vardır.			
Dershanemin olanaklarından faydalanma konusunda yeterli çabayı gösteriyorum.			
Dershaneye gitmeseydim yine de başarılı olurdum.			
Dershanelerin yaygın olmasının sebebi sınav sistemi <u>değildir.</u>			
Dershane okul sınavlarımda aldığım notları yükseltmiştir.			
Okuldaki öğretmenlerimle olan iletişimim dershane öğretmenlerimle olan iletişimim kadar iyi <u>değildir.</u>			
Dershaneye daha istekli geliyorum.			
Geçmiş konulardaki eksiklerimi kapatmada okul yeterli <u>olmamaktadır.</u>			
Dershane öğretmenlerimden daha çok faydalanabiliyorum.			
Okullardaki eğitim yetersiz olmasaydı dershaneler ortaya <u>çıkamazdı.</u>			
Dershaneler okulların yükünü hafifletmiştir.			
Dershaneler olmasaydı okullarda sınavlara hazırlanmak zorlaşırdı.			

Ek 3: Öğretmen Görüşme Soruları

- 1) Yaşınız?
- 2) Branşınız?
- 3) Kaç yıl dershanede çalıştınız?
- 4) Daha önce resmi kurumlarda çalıştınız mı veya şu anda çalışıyor musunuz?
- 5) Sizce dershanelerin bu kadar yaygın olma sebebi nedir?
- 6) Okul veya dershane hayatınızdaki faaliyetlerin hangisi sizi daha çok tatmin ediyor?
- 7) Sizce dershanelere olan ihtiyaç biter mi?
- 8) Dershanelerin kapatılması hakkında ne düşünüyorsunuz? Kapatılırsa sonuçları ne olur?
- 9) Sizce okulların eğitim öğretime ve öğrenci başarısına katkısı hangi noktadadır?
- 10) Dershane öğretmeni olarak öğrencilerin size yaklaşımı ve beklentileri nasıl?
- 11) Sizce öğrencilerin dershaneye gelme sebepleri ne?

Ek 4: Veli Görüşme Soruları

- 1) Kaç çocuğunuz var?
- 2) Dershaneye giden çocuk sayısı
- 3) Hangi aşamada dershaneye gittiler?
- 4) Neden dershaneye gittiler?
- 5) Çocuğunuz dershaneye gitmeyi kendi mi istedi siz mi yönlendirdiniz?
- 6) Sizin veli olarak dershaneden beklentiniz nedir?
- 7) Amaca ulaştınız mı?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Özge ACAR
Doğum Yeri ve Tarihi : İZMİR 20.02.1987

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi Fen Edebiyat
Fakültesi Sosyoloji Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim dalı
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Stajlar : İzmir Özel Fen Dershanesi – Rehberlik Öğretmeni
Çalıştığı Kurumlar : İzmir Özel Zafer Dershanesi

İletişim

e-posta Adresi : acar.sosyoloji@hotmail.com